

A hatodik napon

Színmű két részben

Anyám emlékének

„Türjétek el türelmetlenségemet”

JULES RENARD

(Dobossy L. ford.)

Személyek

SIMON (hetvenöt éves)

TERÉZ, a lánya (negyven fölött)

BÉLA, Teréz férje (ötven körül)

BANDI, Simon fia (negyvenhat éves)

DITKE, Simon lánya (harmincéves)

ELEK (harminc és negyven között)

Történik napjainkban, Pest kertvárosában.

Öreg családi ház a főváros pesti oldalán, a külső kertvárosban. Szombat délután, ősszel.

Afféle nappali szoba. Régi bútorok, régi képek. Kopott és vegyes minden, a berendezés nélkülözi az összhangot, mégsem tesz kellemetlen benyomást. A székek kárpitozása foszlott, az ovális ebédlőasztalon avított terítő. Az asztal közepén elég nagy, halványzöld porcelán váza, benne ceruzák, tollak: körülötte felhalmozott újságok, néhány ottfelejtett bögre, kesztyű, egyebek. Levett ruhák a székeken. A szőnyegen szétszórt cipők. Egy idős férfi él itt egyedül.

Bal oldalon, a bejárati ajtó melletti falnál tömzsi kőrisfa tálalószekrény, rajta kecses óra, ólomkristály tálak, könyvek, levelek nagy összevisszaságban. A jobb bátsó sarokban a fekete bécsi zongora tetején mindenféle oda nem illő holmi: a fényképes doboz mellett zoknik, nadrágtartó, sál, kalap, használat után ledobott ing stb. Ennek ellenére nem feltűnő a rendtelenség. Jobbról ajtó nyílik a hálószobába. Hátul, a széles ablakon át hatalmas diófára látni: a fa alatt asztal, kerti székek – ezek ugyan nem látszanak, csak sző esik róluk: valamikor ott vacsorázott nyári estéken a család.

I. rész

A színen néhány másodpercig üres. Kintől hangok: Teréz vidám nevetése, majd egy férfi dünnnyögő, érthetetlen szavai, aztán amint Teréz azt mondja: „Menj előre, nyisd ki, hát nyisd ki az ajtót, így nem tudok bemenni...” Máris feltárul az ajtó, Teréz nyomakszik be áruházi csomagokkal, elegánsan. Mögötte, ugyancsak alkalmi öltönyben a férje, Béla.

TERÉZ

Már amint bejön; s kijelé beszél barsányan, felhevülve, mint mindig. Papa, gyere be, hagyd most azokat a székeket, nem lesz eső, gyere, nézd meg, miket hoztunk neked... és ha lesz is eső, azoknak a székeknek nem árt... *Bélának.* Mintha azokat a vackokat még érdemes lenne takargatni... *Az ablakhoz lép, a csomagokkal ügyetlenkedve kikopog.* Papa, hát nem is örülsz, hogy jöttünk? – Nézd, most azokkal a roncsokkal bíbelődik, ahelyett hogy... Ezt sohasem fogom megérteni! Mintha aranyból lenne az a sok limlom! És az a nadrág meg az a rettenetes mellény! Úristen! Ha így kimegy az utcára...

BÉLA

Miért, miben dolgozzon?

TERÉZ

De miért kell neki dolgozni, azt mondd meg? Miért kell neki valamit állandóan nyüstölni, amikor üldögélhetne itt, olvasgathatna vagy... *Körülnéz.* Jézusom! Itt is hogy néz ki minden! Zsibvásár! Jaj! Ahol levesz egy cipőt... *Kezében a csomagokkal leguggol, hogy felvegyen egy cipőt, de nem sikerül neki.* Jaj, istenem, ezek a holmik itt szerteszét!...

BÉLA

Tedd le a csomagokat, ha takarítani akarsz.

TERÉZ

Dehogy akarok takarítani, csak elraknám az útból legalább... – Mért nem fogod meg a csomagokat, elnézed, hogy cipelem... széthullik! Fogd már meg!

BÉLA

Jó, jó! *Átvész tőle néhányat.*

TERÉZ

Hová is tegyük? Hová is... És mondtam, hogy virágot is hozzunk, a virágot most betenném ebbe a vázába... na, nem baj, azért tegyük csak ide ezeket a csomagokat a váza köré... Bélus! Csinálj egy kis helyet...

Béla félretolja a holmikát az asztalon, lerakják a csomagokat.

Hogy mit tart ebben a vázában is! Filctollak, tintaceruza! Hogy mit ki nem talál! Nézd, milyen szép váza, kínai porcelán, csodálom, hogy ez még így, épségben megvan, ez még a nászajándékuk volt, szegény mama nagyon szerette, emlékszel? Mindig tett bele néhány szál margarétát...

BÉLA

Aha. De nem mindig volt margaréta.

TERÉZ

Margaréta! Dehogynem, nekem ne mondd, állandóan margarétát tett ebbe a vázába, azt szerette, az volt az ő kedvenc virága, én is hoztam neki mindig... igazgassuk el szépen a csomagokat. Ne így! Rendesen!

Béla rendezgeti a csomagokat.

Azt ne oda! Ide! Most is hozzattunk volna margarétát...

BÉLA

Ilyenkor nincs.

TERÉZ

Dehogynincs, csak nem kell mindjárt mindenre azt mondani, hogy nincs! – Írtál cédulát?

BÉLA

Nem.

TERÉZ

Mondtam, hogy írd egy cédulát, egy kartont, hogy a papa születésnapjára!... Jaj, mindent nekem kell csinálni, nem szemrehányásként mondom, de mindig azt hiszem, hogy számíthatok rátok... A fiúknak is kellett volna eljönni.

BÉLA

Végzett a rakosgatással. Lesheted, hogy összeüljenek a családdal.

TERÉZ

Kik? *Huszaszorra is átrendezi az asztalt.*

BÉLA

A fiaid. Azoknak az ilyesmi dögunalom.

TERÉZ

Egyáltalán nem, hogy mondhatod ilyet, nagyon is szívesen eljöttek volna, Béci annyira sajnálta, hogy éppen ma van nekik az az összejövétel...

BÉLA

A diszkóban!

TERÉZ

Hát ha ott jönnek össze, na és? Józsika meg vele megy, örülhetsz neki, hogy úgy ragaszkodik a bátyjához... *Hátról, hogy rálátása legyen a „műre”.* Szép? Jó lesz így? Ugye szép lesz, jól mutat, na gyere, nézd, milyen remekül elrendeztem... – Most már bejöhetne! Hogy azok a rozzant kert székének fontosabbak, mint mi?! Tíz éve a szeméttelen a helyük, papa meg nylonnal takargatja.

BÉLA

Esik. Azért.

TERÉZ

Dehogynincs, megmondtam, hogy nem lesz eső.

BÉLA

Kitekint az ablakon. Elég szépen csöpörész.

TERÉZ

Ánélkül hogy kinézne. Egyáltalán nem. Régen volt ilyen szép október... *Odább tesz egy széket.* Ezek a göncök ezeken a székeken! Ez is itt!... Papa azt mondta, valami fiú jön Ditzével.

BÉLA

Fiú? Azt hittem, egy férfi.

TERÉZ

Hát férfi! Fiú! Össze kéne itt rámolni, idejön az az ember, és azonnal elszörnyed. Jaj... *Sóbajtva, fejszóválva felnyalából néhány bolmit, de azt sem tudja, mit kezdjen velük.* Hová dugdossam ezeket? *Más hangon.* Remélem, ez komoly.

BÉLA

Micsoda?

TERÉZ

Remélem, ez valami komoly ügy... *Nyakkendőket, zoknikat, egy pár felemás cipőt gyömöszöl be a tálaló egyik fiókjába.* Remélem, ez a férfi feleségül veszi Ditkét!

BÉLA

Lehet. – Hová teszed azokat! Az eszcájkok közé?

TERÉZ

Csak addig... Add ide azt a mellényt, az még idefér...

Béla engedelmeskedik, majd kinyitja a tálaló egyik ajtaját.

És ne legyél ilyen flegma, jobban törődhetnél a sógornőddel, drukkolhatnál neki, hogy komoly legyen a dolog.

BÉLA

Jó, drukkolok. *Benéz a tálalóba.* Konyak? Vagy efféle? Nem láttál itt valami használható italt?

TERÉZ

Ne kutass! *Becsapja a tálaló ajtaját.* Mindjárt jön a papa, és megkínál. És akkor felköszöntjük! Egy kis rendet csinálunk itt, pár perc... és minden jó lesz... *Jön-megy, rakodik.* Úgy szeretnék egy remek szombat estét, egész héten gürizik az ember, ünnepi hangulatot akarok, teremtsünk egy kis ünnepi hangulatot, jó? Benne vagy?

BÉLA

Konyakkal jobban menne.

TERÉZ

Majd lesz az is, minden lesz, ne légy olyan kiállhatatlan, várjál egy kicsit. Elhatároztam, hogy ma jó murit csapunk, neked is kell a kikapcsolódás, agyon vagy nyúzva, nem szeretem, amikor így agyon vagy nyúzva...

BÉLA

Nem vagyok agyonnyúzva.

TERÉZ

De, de igen, agyon vagy nyúzva, nem szégyen, rengeteget dolgozol, az én kis Bélusom agyon van nyúzva!

A férjénél terem, megcirógatja az arcát: a férfi megszokta, túri.

Ó, nem borotválkoztál meg rendesen, hát miért vettem neked azt a villanyborotvát? A villanyborotvával egy-kettő... nem gond... Ugye örülsz annak a villanyborotvának?

BÉLA

Aha... *Lopva kinyitja a tálaló másik ajtaját is.* Nem tart konyakot.

TERÉZ

Konyakot sohasem tartott, csak jó, erős snapszokat... Jézus! Ez a zongora is! *Odamegy, rámol, mindent halomba gyűjt.* Ez a zongora másra sem volt jó soha, csak hogy mindent rá lehessen pakolni... *Kezébe akad a fényképes doboz, kinyitja.* Ó, a fényképek! A régi fényképek! *Sebesen kotorász benne.* Mindig ki akarom válogatni a régi képeimet, de nincs rá idő... Á, össze vannak ezek keverve... *Közben észrevesz egy inget a zongorán, máris az köti le.* Na nézd, ilyen ingeket hord! Mintha nem lenne más! Ilyen rongyos vackokat! Szégyen! Ha egy ilyenben kimegy az utcára, márpedig kimegy... azt hiszed, nem ezeket hordja? Na, nem csodálnám, ha kéregetőnek néznék! Én ezt eldugom! Meg se találja!

A készítéséjében akarja gyúrni, de akkor belép Simon. Kék, agyonfoltozott, sőt rongyos munkanadrág van rajta, piszkos ing, folt hátán folt szövetmellény, kötött sapka.

SIMON

Kedélyesen. Na, itt vagyok, máris veletek vagyok... Megijesztett az előbb az a pár csepp eső, azt hittem, rázendít... nem akarom, hogy tönkremenjenek azok az értékes kerti bútorok...

TERÉZ

A foga között. Értékek! Az értékek! Az értékek!

SIMON

M. f. Hogy mondod?

BÉLA

Közbelép. Jó, hogy jössz. A lányod el akarja tüntetni az ingedet. *Nevet.*

TERÉZ

Dühösen. Béla! *Zavartan, de baragosan az apjának.* Mert én csak hordom ide neked a jobbnál jobb ingeket, te meg ilyenekben jársz! Szégyent hozol ránk!

SIMON

Hirtelenjében nem érti. Mi? Hogy mit csinállok én?

BÉLA

Nevet. Semmit! Oda se neki! Rám ugyan nem hozol szégyent.

TERÉZ

Most miért mondod ezt, Bélus, amikor te is nagyon jól tudhatod, hogy miket beszélnek itt az utcában a papáról meg rólunk. Hogy rá se nézünk...

SIMON

Ja? Ugyan! Törődik vele a rosseb!

TERÉZ

Én nagyon is törődöm veled, és Bélust is nagyon izgatja, meg a gyerekeidet mind, most miért mondd, Bélus, hogy téged nem érdekel, hogy lehetsz ilyen? – Ma kötekedős napja van... – Jó, itt hagyom ezt a rongyot, de dobd a tűzbe. Megígéred?

SIMON

Nevetgélve. Dehogyan dobom! Majd ha lesz helyette másik.

TERÉZ

Elképedve. Ha lesz helyette másik?! Tele van a szekrényed, de a jókat nem veszed elő! Mire tartogatod? És tessék! *A csomagokhoz ugrik, fel akarja bontani az egyiket.* Tessék! Nézd meg! Most is milyen szépeket...

BÉLA

Lefogja a kezét. Na, csak ne így!... Ez születésnap ajándék, adjuk oda rendesen. A papának születésnapja van, vagy nem?

TERÉZ

Lecsillapodva. Hát jó... csak azt ne halljam, hogy nem hozunk ingeket...

SIMON

Ó, mi a fenének költekeztek.

TERÉZ

Nem mi a fenének, amikor mi jó szívvel...

SIMON

De mindenem megvan!

BÉLA

Akkor is. Ajándék.

SIMON

Minek adjátok ki a pénzt ilyesmire. Kell a gyerekekre...

TERÉZ

Egy kis megbántottsággal, könnyezve. Mert a mi szeretett papuskánknak születésnapja van, és mi igenis, ezt számon tartjuk. Tessék! Nézd meg, ennyi csomag! A család nevében, a gyerekeid nevében... *Már hízvelegve.* Ezt úgy vedd, hogy mindegyik gyereked nevében, csak éppen én... mi hoztuk, de ebben mind a három gyereked szíve ott dobog...

BÉLA

Mi dobog itt? A szíve?

TERÉZ

Igenis, a szíve, így mondtam, így találtam mondani és kész. Nem a fogalmazás a fontos, hanem az érzés. És ezt mi szeretettel adjuk. Na, nézd meg, papa!

SIMON

Ne várjuk meg a többieket?

BÉLA

De. Hát úgy illene. Inni azonban lehet.

SIMON

Várjál csak, van jó kisüstim!

TERÉZ

Hát jó. Várjuk meg a többieket. *Letörten rendezgeti a csomagokat.* Úgy vedd, papuska, hogy ez össz-családi ajándék... annyit szaladgáltam mindenért, ez az őszi leértékelés, tudod, mindenütt akkora a tömeg! És a te méreted sem akármilyen, az Extra Áruházban is voltam, meg...

SIMON

Miközben italt és poharakat vesz elő a tálalón sorakozó könyvek mögül. Azért mondom, van elég dolgotok...

TERÉZ

De nem, ez nem fáradtság, ne értsd félre, csak mondom, az a nagy nyüzsgés, egészen kifulladtam sokszor, és akkor még ráadásul az egyik kiszolgálónő a fehérneműboltban... nem, a férfidivatton... nem, a fehérneműboltban...

BÉLA

Mindegy...

TERÉZ

Nem mindegy, direkt megjegyeztem, olyan szemtelen volt. Keresem, ugye, a te extra méretedet, örömet akarok szerezni. és akkor rám förmednek, ahelyett hogy segítenének: „Asszonyom, ön csak turkál, vagy valami elképzelése is van?” Nahát! Nahát, mondom, én üzletgyerek vagyok...

BÉLA

Mi vagy?

TERÉZ

Üzletgyerek! Papuskámnak üzlete volt, a lánya vagyok, hát üzletgyerek!... Én tudom, mondom neki, hogy mi a kereskedelem, most pénzügyi vonalon dolgozom, kereskedelem és pénzügy... Csak így mondtam, kereskedelem és pénzügy, hogy ijedjen meg...

BÉLA

És megijedt?

TERÉZ

Na, még jó, hogy megijedt! Behúzta fülét-farkát, és rendesen kiszolgált.

Simon nyújtja a poharakat. Teréznek is.

Jaj, egy kis jó házi pálinka, Bélus, ez házi pálinka, nagyon finom, dicsérd meg, milyen finom!

BÉLA

Előbb megiszom.

TERÉZ

Kirakta elém az egész árut. Velem rendesen beszéljen!

SIMON

Ez megy most mindenütt.

BÉLA

Hát, isten éltessen! Hányadik születésnapod ez?

SIMON

Ördög vigye, nem kell számolni az éveket!

BÉLA

Jó, tudom, hogy mindannyiunknál fiatalabb vagy, de azért mégis?

TERÉZ

Bélára. Most úgy csinál, mintha nem tudná! Papuska hetvenhat éves! Én pontosan számon tartom!

SIMON

Nana! Csak hetvenöt.

TERÉZ

Zavartalanul. Hetvenöt. Éppen azért mondom, ez egy kerek jubileum, ezt meg kell ünnepelni! Hoztam mindenféle finomságot, nem fogunk főzni, szendvicseket csinálok... Bélus, hová tetted azt a szatyrot?

BÉLA

Az előszobába. Na, papa, akkor a hetvenötödikre! *Iszík. Simon is.*

Teréz csak belenyalint a pohárba.

TERÉZ

Hányra jönnek Ditkéék?

SIMON

Valamikor délután. Csak azt üzente, délután. Nem ismeritek azt az embert?

BÉLA

Nem. *Krákog.* Jó erős. Szilva?

SIMON

Van ebben szilva is. Meg minden, amit összeszedtem a kertben. Az idén is kellene főzni. Annyi a cefre...

TERÉZ

Ó, szegény mama, mennyit kínlódtott mindig azzal a pálinkafőzéssel! Kis fazék meg nagy fazék meg azok a csövek... milyen türelmesen állt ott, szegény, a derekára kötött kendővel, ma is előttem van, azzal a fájós lábával, de milyen türelmesen abban a vacak, hideg konyhában...

SIMON

Ezt még ő főzte.

TERÉZ

Még ő? *Megkóstolja.* Tudom, még ő! Á, ezek az ízek, hiába!... Hogy örülne szegény, hogy most itt együtt vagyunk, így... papuska születésnapján... *Elérzékenyedik.* Ditkének is, hogy végre talált valakit, egy komoly embert. Ki az a férfi?

BÉLA

Papa az előbb mondta, hogy ő sem ismeri.

TERÉZ

Mi sem.

SIMON

Ditke nem mesél semmit.

TERÉZ

De ez egy komoly szándékú illető, nem?

SIMON

Nem is merek kérdezni tőle semmit. Mindjárt olyan idegesen elzárkózik.

TERÉZ

Na de ha azt üzenete, hogy kihozza? Eddig egyiket sem hozta ki. – Bélus, hová tetted azt a szatyrot? Szendvicseket fogok csinálni...

SIMON

Én azt sem tudom, kik voltak neki eddig, meg kivel hogyan volt... Semmit sem mond el.

TERÉZ

Szórakozottan. Négy-ötféle szendvics, az jó lesz... Papa, miért hagyod szerteszét a cipőidet? Itt is van egy pár. Hát mindegyiket csak felveszed, aztán széthagyod? Hogy néz ki ez a lakás?

SIMON

Nem jár ide senki.

TERÉZ

Akkor is! *Körbejárja a szobát, összeszedi a papa holmiját.* Csak tudnám, hova tettük azt a szatyrot?

BÉLA

Kinn van az előszobában!

TERÉZ

Ja? – Összerámolok itt...

SIMON

Miért nem ülsz le inkább?

TERÉZ

Ti ne zavartassátok magatokat... Ez nem maradhat így! *Felöleli a bolmikat, viszi őket a hálószobába.* Sokszor annyira aggódom, hogy Ditke már sohasem fog férjhez menni.

BÉLA

Minek kell azért aggódni?!

TERÉZ

Megáll a háló ajtajában. A testvérem! Meg aztán ki törődik majd vele? Maradjon egyedül? És már most is ki juthat neki? Harmincéves!

BÉLA

Eh!

TERÉZ

Csak ne legyintgess! *Könyökével kinyitja a háló ajtaját, benéz.* Papa, be se ágyasztál?

SIMON

Ebéd után szundítottam egyet.

TERÉZ

Be kell ágyazni, megmutatjuk neki az egész lakást... Papuska, úgy elhanyagolsz mindent! Ha szegény mama látná! *Bemegy a hálóba. Már onnan.* Ki kell itt szellőztetni...

Csend. A férfiak maguk maradnak. Béla elsétál, felvesz egy újságot, megnézi, leteszi. Másikat vesz fel. Simon némán ül. Odébb tol egy csomagot az asztalon.

SIMON

Nem kellett volna ezeket hozni.

Béla feltekint az újságból, nem szól, ismét a lapot böngészi.

Annyi mindent meg kellene beszélni.

BÉLA

Anélkül hogy most felnézne. Mit?

SIMON

Türelmetlenül. Annyi mindent. Ditke is. Rendezni kell az ügyeket. Minden félben, minden felében-harmadában.

Béla leteszi az újságot, másikat vesz fel. Lapozgatja.

Szeretem, ha minden rendben megy. De semmit nem mond. Nem mondanak el nekem semmit.

BÉLA

M. f. Kik?

SIMON

Senki. *Lesi, hogy Béla feltekint-e a lapból.* Régi.

BÉLA

Épp azt nézem. Régiek ezek. *Ledobja az újságot a többi közé.* Szóval? Megvagy?

SIMON

Hát...

BÉLA

Jó színed van.

SIMON

Leszüreteltem. Csinálok egy kis bort. Lesz két ötvenliteres üveggel.

BÉLA

A helyedben hagynám a fenébe. Nem dolgoznék.

SIMON

Ha jöttök, van egy kis bor.

BÉLA

Kocsival járunk, senki sem ihat.

SIMON

Meg karácsonyra. Ünnepekre. Meg ha Ditzének esküvője lenne. Még a tavalyiból is van húsz liter. Jó, erős bor.

BÉLA

Gondolod, hogy lagzit csapnának? A boroddal?

SIMON

A ti esküvőtök is itt volt. Bandié is.

BÉLA

Huszonöt éve!

SIMON

Huszonöt éve! Hát huszonöt éve! Ma is lehet úgy, mint huszonöt éve! Hogy megterítettem! Összenyitottuk a szobákat, milyen vacsora volt! Milyen szervírozás! Pedig az ötvenkettőben volt, amikor hatszáz pengőt kerestem havonta...

BÉLA

Forintot.

SIMON

Vagy mi a rosseb, forintot! Még nem engedtek vissza a szakmába, pancserokból csináltak felszolgálókat, én meg zsákolhattam a közértben. De milyen lakodalmat csináltunk? Hogy volt megterítve, emlékszel? Meg az ülésrend... kis kartonon mindenkinek a neve...

BÉLA

Ma már a Hiltonba mennek vacsorázni.

SIMON

A Hiltonba! Szórni a pénzt! A Hiltonban sem szervíroznak finomabban, nekem a kisujjamban van, jobban megcsinálnám, mint a Hiltonban! Nagyon nagy lett a flanc meg a pazarlás... – Nem kell nekem ide ajándékokat hozni, csak nem akarom mondani Teréznek, mert mindjárt megsértődik, megvagyok én a régi holmikkal, a boltba sem szaladgálok költekezni, megveszem azt a fél kiló kenyeret, tejet, egy kis szalonnát, tojást... Mi kell már nekem? Nem csapok lakomákat! Inkább a házat kéne megjavítani. A homlokzaton már alig van vakolat, laffog az ereszcatorna... egy szép napon meg arra ébredek, hogy a kémény rázuhan a tetőre...

Teréz jön ki a másik szobából néhány holmiért.

TERÉZ

Hol?

SIMON

Hol? Itt!

TERÉZ

Hát bizony, azt meg kell csináltatni! – Papuska, a ruháidat beakasztottam a szekrénybe. *Nevet.* A szekrényajtót még most sem lehet rendesen becsukni, akárcsak gyerekkorunkban. Talán még az a papundekli is ugyanaz, amivel mindig beszorítottuk. Amióta az eszemet tudom, hiányzik róla a zár...

BÉLA

Nem figyel rá. Ki kell számítani a költségeket, négy részre osztani, és kész. Csak szólni kell.

SIMON

Ezerszer mondtam.

TERÉZ

Mit kell kiszámítani?

BÉLA

A költségeket.

TERÉZ

Milyen költségeket?

BÉLA

A ház tatarozásának a költségeit. Össze fog dőlni.

TERÉZ

Melyik ház?

BÉLA

Az apád háza!

TERÉZ

Ez? Á, soha nem fog összedőlni, igaz, papuska?

SIMON

Valami baj lehet a fundamentummal, mert az utcai front megsüllyedt. Attól vannak a repedések.

TERÉZ

Szerintem Ditkéék ide jöhetnének lakni. Na, nem? És akkor minden megoldódik. Hacsak annak a férfinak nincs lakása. Ditke mit mondott, van lakása?

SIMON

Nem mesél az semmit.

TERÉZ

Én is: felhívom telefonon, kérdezem tőle, mi újság? Semmi. Azt mondja, semmi, mi lenne? Gyere fel, mondom, olyan régen beszélgettünk. Jó, azt mondja. De nem jön. – Jaj, mit is akartam? Igen. Van itt valahol porrongy?

SIMON

Minek most porrongy?

TERÉZ

Ja, a rossz inged. Az megfelel. *Elveszi a zongoráról.* Mindjárt jövök, csak beszélgessetek, aztán majd elkészítjük a szendvicseket. *Bemegy a hálóba.*

BÉLA

Otthon is ezt csinálja, nincs egy perc nyugta.

SIMON

Megbántottan. Takarítok én néha!

BÉLA

A fiúk is csak kiszolgáltatják magukat.

SIMON

Bécinek sikerült a felvételi?

BÉLA

Nem mondtuk?

SIMON

Csak azt tudom, hogy vártátok a papírt.

BÉLA

Mert soha nem jössz fel hozzánk. Benn jársz a városban, miből áll az, felugrasz...

SIMON

Nem akarok zavarni.

BÉLA

Ugyan már! Mindig kérdezem: a papa nem volt itt?

SIMON

Jártam a múzeumban.

BÉLA

Na látod!

SIMON

Munkáért. Gondoltam, elmegyek teremőrnék.

BÉLA

Na, még csak az kéne!

SIMON

Lett is volna hely. Ha egy héttel korábban megyek. Nagyon szívélyesen fogadtak, hosszan elbeszélgettek velem, kedvesen, látták, hogy komoly ember vagyok, talán még más munkakörre is gondoltak... Felírták a nevemet... ha lesz üresedés... Mindig van üresedés, az öregek kihullanak... Voltam a termekben is, ott kell ülni a széken, meleg van, csak figyelni kell. Kilencszáz forintot adnának. Csak ülni kell, és adnak kilencszáz forintot.

BÉLA

Hallani is rossz! Mért akarsz te munkába állni?

SIMON

Méért, méért?! Az időmből kitelne. Unalmas nekem itthon egész nap.

BÉLA

Azt hiszed, az nem unalmas?

SIMON

Hát... az már igaz, hogy inkább nőknek való. Vagy olyan öreguraknak... trotliknak. Nekem inkább valami tevékenyebb pálya kellene.

BÉLA

Pálya! Egy üzlet, igaz?

SIMON

Olyanok azok ott, mint a rabok. Mint egy börtönben, olyan ott. Szinte oda vannak láncolva a székhez. Az már igaz... egész nap ott ülni... Mit mondtál?

BÉLA

Azt, hogy egy üzlet kellene neked még mindig.

SIMON

Egy üzlet! Látod, abban látnék fantáziát! Megmutatnám ezeknek a maiaknak, hogyan kell egy jó vendéglőt csinálni! Ha rám hallgattok, és akkoriban megvesszük azt a sarki telket...

BÉLA

Kinek volt rá pénze?!

SIMON

Kinek, kinek?! Lett volna. Valahogyan! Mindent elő lehet teremteni, ha kell, ha az ember akarja. Ha valakiben van vállalkozó kedv! Semmit sem lehet az égből várni! Másnak honnan volt?...

BÉLA

Nana!

SIMON

Micsoda vállalkozásokba fogtak mások! Mondtam a trafikot is. Az sem kellett. Egyiknek sem. Mondtam a vendéglőt. Tíz évvel ezelőtt még, hajaj, beindítottam volna. Olyan forgalmas hely lett, oda építették a buszmegállót. Mindenetek lenne.

BÉLA

Gond. Az lenne. Az lenne a legtöbb.

SIMON

Mindennel van gond. Miért, most nincs gondotok? Most másmilyen van.

BÉLA

Valamelyik nap megint ki kellett volna dobnom egy embert.

SIMON

Úgy terveztem, hogy mindegyik gyerek kap egy üzletet. Egy szolid vendéglőt. Amilyen az enyém is volt. Még kicsik voltak, de én már gondoltam a jövőjükre. Egy szolid üzlet, törzsközönsséggel, nem harácsolásra való, mint a mostaniak, hanem családiás... Én minden vendéget név szerint ismertem. Mindegyiknek megvolt a maga pohara. Monogrammal. Bevészttem. Igen, igen, bevészttem egy üveggel. Tizenöt évig ugyanazok jártak hozzám. Mégis megéltünk... Persze aztán Bandi nem jöhetett volna számításba, őt a művészet érdekelte, ő mindenképpen író lett volna... *Szünet.* Na és kidobtad azt az embert?

BÉLA

Nem.

SIMON

Hát akkor?

BÉLA

Lopott. Ott, feketén-fehéren kiderült, hogy lopott, feltett három zsák cukrot a rakodásnál, besuvasztotta a másfél mázsát a teherautó oldaldeszékjára mellé. A portás elkapta. Nekem volt a legkellemetlenebb.

SIMON

Hát ez az! Nem tudsz rendet tartani.

BÉLA

Mert nem kapok helyette új munkaezőt. Nem küldhetem el! Ki fog dolgozni?

SIMON

Ha a helyedben lennék...

BÉLA

Akkor sem tudnál semmit sem csinálni. Elvontam a prémiumát, ennyi volt az egész. Ha mindenkire felszerelhetnék egy rejtett kamerát, csak akkor ülhetnék nyugodtan az igazgatói székekben...

Teréz jön ki a hálóból.

TERÉZ

Na, odabenn rend van, itt sincs már úgy szerteszt minden... Jaj, ez a zongora! *Felnyitja a tetejét, leüt néhány billentyűt.* Nincs ez lehangolódva? A Trubadúrból tudtam a cigánykórust. Emlékszel, papa, amikor egyszer karácsonyra megtanultam? – Jézusom, papa, te még mindig így vagy? Öltözz át, nemsokára itt lehetnek, úristen, honnan szeded össze ezeket a göncöket?

SIMON

Védekezőve. Miért, a munkába...

TERÉZ

Nem engedi szóhoz. Egyik nap eljövök, és kidobálom a lehetetlen holmikát ebből a lakásból! A szekrényben ott vannak a rendes ruháid, mire tartogatod őket? Tessék, vedd fel a kockás öltönyt... vagy vedd fel a csíkos nadrágot meg valami rendes zakót! *Odamegy, hízve erőszakoskodik.* A mi kis papuskánk ne járjon így. Szégyellem magam, mindenki azt hiheti, hogy nem is foglalkozunk veled...

SIMON

Ej, senki nem mond semmit...

TERÉZ

De, de, de! Pedig foglalkozunk veled, törődünk veled, nincs igaza annak, aki azt mondja, hogy te el vagy hanyagolva! Na, hát akkor szépen!... *Felerőszkolja a székéről.* Így, így! Nem hagyhatod el magad!

SIMON

Feláll, indul a hálóba. Unalmas nekem az a sok öltözködés...

TERÉZ

Na, csak ne legyen unalmas, hanem menj, tedd magad rendbe, jön Ditke udvarlója, lássa, hogy milyen jó házból való a kislányod... De ne szórd szét a ruháidat! Most takarítottam!

SIMON

Jó, jó... csak megtaláljak mindent. *Bemegy.*

TERÉZ

Utánanéző. Így! Hát akkor én készítem a szendvicseket. Ó, és egy tortát is akartam! A frizsiderben hagytuk! Ott a tortalap a frizsiderben! Amit vettem! Mondtam, hogy csomagold bel!

BÉLA

Hagyjál a tortáddal, van nekem más gondom is!

TERÉZ

Megszéppenve. Na jó, jó. Jó, jó, jó! *Megpuszítgatja.* Tudom, hogy az én Béluskámnak mennyi dolga van...

BÉLA

Erre a házra is egy csomó pénz kellene. És éppen jókor. Amikor a kocsit akarjuk kicserélni. De különben is...

TERÉZ

Nincs ennek a háznak semmi baja.

BÉLA

Csak éppen összeomlik.

TERÉZ

A lakásunkat kell tataroztatni!

BÉLA

Csakhogy ebben a mama hagyatéka után nekünk is részünk van. Illetve neked. Egynegyed rész. Egy apádé, és három rész a testvéreké.

TERÉZ

Senkinek sincs pénze.

BÉLA

Erre.

TERÉZ

Na persze! Erre.

Kintről autódudálás.

Tessék! Máris megjött valaki! *Bekiált a hálóba.* Papa! Máris megjött valaki! Készülj! *Bélának.* Megyek, megnézem. Gyere te is.

BÉLA

Majd betalál. Bandi. Az ő kocsija, hallom. Az a repedtfazék-hang. A fél kipufogója hiányzik.

TERÉZ

Már az ajtóban. Téged kimozdítani valahonnan! *Kimegy.*

BÉLA

Fogja a pálinkásüveget, tölteni akar, de meggondolja. A háló ajtajában észreveszi Simont. Inni akartam, de... megérezik. Este mindig ellenőrzés van.

SIMON

Félig felöltözött, a nadrágját gombolja, ingben van, mandzsettája nyitott, gallérjában kötetlen lóg a nyakkendő. Melyik jött?

BÉLA

A fiad.

SIMON

Örömmel. Bandi? Hol van?

BÉLA

Teréz fogadja. Mintha egyedül nem találna be.

SIMON

Mi? Egyedül jött?

BÉLA

Papa, nagyon jól tudod, hogy egyedül jön. Ne áltasd magad.

SIMON

Mindig reménykedem, hogy kibékülnek.

BÉLA

Már van neki egy másik.

SIMON

Másik? Kicsoda? Erről sem tudok.

BÉLA

Tapintat. Bandi nem akar izgatni.

SIMON

Mindent én tudok meg utoljára!... – A fene ezeket a gombokat!... – Nem kell velem tapintatosnak lenni, nem vagyok én olyan öreg, olyan maradi... meg lehet beszélni velem mindent. Tapintat!

BÉLA

Hátha felesleges bemutatni, mert úgysem marad meg. Ámbár ahogy Bandit ismerem! – Gyere, begombolom a nadrágtartódat.

Simon megfordul, Béla becsípteti hátul a nadrágtartót.

Ezt is a mama csinálta mindig, igaz? Felöltöztetett, még a cipődet is befűzte... Nem is tudom, hogy boldogulsz most?

SIMON

Nem válaszol, tartja a csuklóját. A mandzsettámat is, légy szíves... Na és te már láttad? Milyen?

BÉLA

Hát... nem is tudom. De semmi közöm hozzá...

SIMON

Miért ne lenne hozzá közöd? Idősebb vagy, mintha a bátyja lennél. Beszélhetnél Bandival.

BÉLA

Gondolod, hogy beleszólhatunk egymás ügyeibe? Emlékszel, legutóbb is... – Várj, még nem gomboltam be... Na! És kösd meg a nyakkendődet... – Legutóbb is megfogadta, hogy többé nem nősül...

SIMON

Miért ne nősülne, meg kell nősülnie, nem élhet egyedül!

BÉLA

Fél évnél tovább nem is bírta. Most is el lesz kapva, ne félj!

SIMON

Semmit sem mondanak el nekem, senki sem kér tőlem tanácsot, pedig amit én eddig megmondtam...

BÉLA

Megy minden a maga útján.

SIMON

Nem úgy van az, hogy amint esik, úgy puffanik!

BÉLA

Ide figyeljen, papa! Bandi maholnap ötvenéves...

SIMON

Ötven?! Ne mondd már! *A nyakkendőjét köti hosszadalmasan.*

BÉLA

Hát most negyvenhat. Jó. Csak nem hiszed, hogy bele tudsz szólni a dolgaiba?

SIMON

Isten őrizz, nem is kell beleszólni, Bandi semmiről sem tehet, csak nincs ideje odafigyelni, sokkal fontosabb ügyek foglalkoztatják, ott a munkája... nem lehet hibáztatni... elég baj, hogy ezek a zűrzavarok elvonják a munkájától... azt sajnálom, hogy az ilyen körülmények... amikor az egész világ figyeli, hogy mit ír! Még jó, hogy egyáltalán van ideje dolgozni! Még azt csodálom! Az a könyve is legutóbb...

BÉLA

Két év óta semmi.

SIMON

Hát tavaly... az a könyv...

BÉLA

Tavalyelőtt. Azóta semmi.

SIMON

Mert valami nagy mű készül! Nem kell szólni! Nehogy szólj neki valamit!

BÉLA

Szólni?! Á! Nem kritizálom, hol vagyok én attól, hogy kritizáljam! *Iróniával.* Csak csodálom, ahogy ti...

Hallani kintről Teréz és Bandi vidám beszélgetését, amint közelednek. Rövid improvizáció. Bandi kissé rájátszik a bangulatára. Nevetés.

Na, egymásra találtak!

BANDI

Bejön, sportosan öltözött, könnyed. Ó, itthon, itthon! Ez a meghitt sarok is, itt kinn, a díófa alatt!... Papa! Bélus! Megöleli őket. Az a régi asztal! Azok a kedves székek!

SIMON

Boldogan. Ugye? Takargatom őket, csupa értékes holmi...

BANDI

Azt szeretem, hogy itt semmi sem változik! Biztonság...

TERÉZ

Ne ezt mondd, éppen mérgeződtem, nem illenek már ide azok a vackok!

BANDI

Hogyan? Semmi baj! Minden a régi!

SIMON

A fia körül. Órzöm nektek ezt a házat.

BANDI

Órzöd, ez az, papa, ezt csodálom benned, őrzöd... Remekül nézel ki!

SIMON

Hát...

BANDI

És te, Bélus? Mi van, öregem?

BÉLA

Semmi.

BANDI

A fiúk? A fiúk nem jöttek el?

TERÉZ

Annyi a dolguk...

BANDI

A két csibész! Nőket hajkurásznak inkább, igaz? Aj, a szerencsések, irigylem őket, Bélus, beajánlhatnál náluk, elcipelhetnének magukkal... Vállon bokszolja a sógorát. Hozzátok meg felhordják a lányokat, mi? Házhoz szállítják neked őket, mi? Az a sok feszes farmernadrág...

TERÉZ

Nevetve közbevág. Á, ő az újságjai mögé bújlik, tudod milyen!

BANDI

Nevet. Na, nem féltem! Kikukucskálsz az újság mögül, ha átmennek a szobán!

TERÉZ

Csaknem komolyan. Jaj, Bélus nem, dehogy! Ugye te nem ilyen vagy, mondd meg a testvérkémnek...

BÉLA

Unottan. Ugyan!

BANDI

Nézi őket, majd felnevet, témát vált. Na és te, papa? Jól vagy, minden rendben?

SIMON

Hát... szedem a gyógyszereket, de...

BANDI

De semmi hiba, igaz? *Meglátja a csomagokat.* Á, az ajándékok!

TERÉZ

Sietve. Ezek azok, amiket együtt...

BANDI

Ja, a szervezésed, persze! Hát, papa, isten éltesen! *Átöleli: Simon boldog.* Tíz évet letagadhatnál, komolyan... Megjegyzem, engem is mindig harmincévesnek néznek... *Nevet.* Őszintén szólva, fogalmam sincs, mik vannak ezekben a csomagokban, Terézre bíztuk...

TERÉZ

Ja, dehogynem tudod, hát együtt beszéltük meg!

BANDI

Ó, együtt, persze. Ittatok már?

SIMON

Sietve. Töltök... Vegyes gyümölcs! *Tölt a poharakba.*

TERÉZ

Még szegény mama főzte.

BANDI

Elkomorodva. Ezt még ő?

Simon kiosztja a poharakat. „Tessék... tessék...” *Kis csend.*

Mindig... amikor jövök... komolyan... mindig olyan, mint amikor még... Útközben az jár az eszemben, hogy majd... hogy elmondom a mamának... ezt meg ezt... szóval úgy... hogy majd elmesélem neki, örülni fog... Még mindig olyan...

Szünet. Megilletődve állnak.

TERÉZ

Elérzékenyülve. Tudod, mennyire várt mindig.

Bandi meghatottan bólint.

Tudod, hogy ő téged mennyire...

Bandi bólint.

BÉLA

Talán egyiket sem úgy, mint téged. Ez igaz.

Szünet.

SIMON

Sokszor... bejövök a kertből, szólok neki... Egészen megfeledkezem róla, hogy már...

Szünet. Bandi sóhaj. Teréz a könnyeit törölgeti.

BÉLA

Többet kellene kimozdulnod a házból.

TERÉZ

Igen, igen, papuska, nem zárkózatsz be ide! És az sem hiányzik már neked, hogy agyondolgozd magad a kertben. Tőlünk mindent megkaphatsz, amire szükséged van...

BANDI

Hát persze.

TERÉZ

Nem kellene magad hajszolni azért a kis zöldségért, gyümölcsért...

BÉLA

Időmilliomos vagy, eljárhatnál.

SIMON

Hová?

BÉLA

Hová?!

SIMON

Nincsenek nekem barátaim. Nem jártam én külön sehová. Nem voltak nekem haverjaim. A kártya is untatott, az üres fecsegés is untatott, engem a munka kötött le, nem mászkáltam el én sehová... itt volt nekem a munka meg a család... Épp elég volt nekem... mindent a mamával beszéltem meg... mindent meg tudtunk beszélni ketten... Hazajöttem éjjel az üzletből... éjjel kettőkor, felébredt...

TERÉZ

Kedves szemrehányással. Hát az már igaz! Mindig felébresztetted!

SIMON

Felébredt. Ahogy az ablak alá értem, már felébredt.

TERÉZ

Mert kopogtál az ablakon.

SIMON

Védekezve. Hogyhogy kopogtam?! Kopogtam!

BANDI

Kedves évdéssel. Mert sohasem volt kulcsod.

BÉLA

Ehhez a házhoz sosem volt rendes kulcs. Én itt egy működő zárat még nem láttam.

SIMON

Megbántottan. Mert nem akadt senki, aki megjavított volna egy zárat!

BÉLA

Ha ötvenszer nem javítottam meg, egyszer sem! De két nap múlva elrontottátok.

SIMON

Most nem a zár az érdekes, nem a zárról beszélek! Ki beszél a zárról?!

BÉLA

Csak Bandi mondta, hogy soha nem volt kulcsod.

SIMON

Nem volt! Na és ha nem volt? Nem volt ez olyan nagy csoda? A mama mindig itthon tartózkodott. Minek kellett volna kulcs?

BÉLA

Csúttólalag. Hát persze.

SIMON

Minek hordtam volna magammal kulcsot?!

TERÉZ

Hát hogy ne kelljen mamuskát éjjel kettőkor felriasztani.

BÉLA

Életében nem aludta ki magát, szegény.

SIMON

Csak azt ne mondjátok, hogy miattam!

BANDI

Na nem, hát persze!

TERÉZ

Oda volt készítve a vacsora a rezsón, de azért te felébresztetted.

SIMON

Mit tudjátok ti azt! Amikor mi annyi éven át mindig együtt...

BANDI

Hát persze.

TERÉZ

Jó, jó, papuska, te úgy szeretted, ha mamuska nézi, ahogy vacsorázol.

SIMON

Nézi! Nem arról volt szó, hogy nézi!

TERÉZ

Makacsul folytatja. Hacsak leülhetett egy percre, máris elbóbiskolt, szegény...

BÉLA

Teréznek. Hát hagyd már az apádat beszélni! Na! Papa! Mondd csak. Mondd csak, amit akartál.

SIMON

Semmit! Semmit sem akartam...

Szünet.

BANDI

De valamit...

Simon megbántottan legyint.

TERÉZ

Azért most nem kell... Papa! Ne légy ilyen...

BANDI

Jaj, hát közben meg se ittuk ezt a pálinkát! *Az apjának.* Egészségedre! És még egyszer!... *Koccint.*

Simon rosszkedvűen bólint. Iszának.

Finom. Kár, hogy ezzel aztán... ez a kocsi átka, igaz, Béla?

Béla bólint.

Alig tudtam elszabadulni, a nyakamra ültek... Hivatalos... Szerződés. Már azt sem tudom, miket írok alá. Munka, munka... adósságok...

SIMON

Adósság?

BANDI

Nevet. Nem úgy, papa! Az elmaradt munkák. Várják, követelődznek. Mintha gép lennék. Felül bedobják, alul kijön...

TERÉZ

Jaj, mesélj, mit írsz? Valami érdekeset írd, Bandikám, én tudnék neked mesélni, a kolléganőim hányszor mondják, ezt megírhatná a testvéred... ami nálunk egy nap megtörténik a bankban! Tegnap például...

BÉLA

A feleségének. Nem azt mondtad, hogy szendvicseket akarsz csinálni?

BANDI

Szendvicseket! Az jó lesz! Ma még nem is ettem!

BÉLA

Na látod!

TERÉZ

Jó, csak ezt még elmesélem...

BÉLA

Mindjárt itt lesznek Ditkéék.

BANDI

Ditkéék?

TERÉZ

Igen, Ditkéék. – Szóval tegnap...

BANDI

Hogyhogy Ditkéék? Ditke és ki?

TERÉZ

Mellesleg. Valaki. Nem ismerjük. De most ezt figyeld meg, ezt megírhatnád, olyan jó szúrósan, tudod, ahogy szoktad... Azt mondja a csoportvezetőm, menjek be a főnökhöz. A dirihez, tudod...

BANDI

Aha. – Ditke nekem nem mondott semmit.

TERÉZ

Hát hallgass meg!

SIMON

Én sem tudok semmiről, de ha kihozza, akkor ez komoly ügy.

TERÉZ

Bandikám!

BANDI

Igen. Hallgatlak. Bementél a csoportvezetődhöz...

TERÉZ

Dehogy! Hát nem figyelsz? A dirihez! Olyan kövér, hogy lefolyik a székről. Egész nap ki sem mozdul a kuckójából...

BÉLA

Na, én még ilyen igazgatót nem láttam!

TERÉZ

Hát csak nem gondolod, hogy kitalálok? Bélusnak semmit sem lehet mesélni, kinevet.

BÉLA

Akarod, hogy én csináljam a szendvicseket?

TERÉZ

Meglesznek azok, most még úgysem eszünk.

BÉLA

Hallottad, hogy Bandi éhes.

TERÉZ

Dehogysis! Ugye, Bandikám, nem vagy éhes? Szóval bemegyek hozzá. Erre azt mondja: mi van, már zárunk? Merthogy délután mindig beviszem hozzá az aláírnivalókat. *Nevet.* Na? Jó, mi?

BANDI

Értetlenül. Aha.

SIMON

Én ezt nem értem.

TERÉZ

Hogyhogy nem érted, papa? Azt kérdezte, mi van, már zárunk?

SIMON

Nem értem. Mi ebben az érdekes?

TERÉZ

A csodálkozása. Ahogy kérdezte: mi van, már zárunk?

SIMON

Egyre idegesebben. Na és? Nem értem!

TERÉZ

Jaj, hát mert délután mindig beviszem hozzá az aláírnivalókat!

A férfiak kis aggodalommal nézik a viadalt.

SIMON

Beviszed. Eddig rendben, hogy beviszed.

TERÉZ

Na! Azért kérdezte, mi van, már zárunk?

SIMON

De mit akarsz ezzel, nem értem!!!

TERÉZ

Ingerülten. Papa, nem neked mesélem, hanem Bandinak! Most mit jössz azzal, hogy nem érted? Valamit el akarok mondani, egy jópofa dolgot, és akkor azzal bosszantasz, hogy nem érted!

SIMON

Kiabálva. De amikor ez egy zagyvaság!

TERÉZ

Miért lenne zagyvaság, amit mondok? Ne hallgass ide, ha zagyvaság! Béla is mindig ezzel torkol le... letorkol, igen! Mindig!... Pedig nem is nektek mesélem! Bandi nagyon is érti!

SIMON

Mit?! Bandi, te mit értesz ezen?

BANDI

Hát, ugye... *Elakad.* Talán Teréz még nem mondta el a poént.

TERÉZ

De elmondtam, csak nem figyeltek, mert sosem hallgattok meg... Otthon is... hiába beszélek... hiába! Soha, senki sem figyel!... El akarom mesélni... *Már sírva.* Jókedvűen el akarom mondani, hogy milyen... hogy milyen ostobaságok... és akkor...

BÉLA

Megsajnálja. Na jó, hát arról van szó, hogy még csak délelőtt tíz óra volt. A főnök már kialudta magát, és azt hitte, eltelt a nap. Ennyi az egész. *Teréznek.* Ezt kihagytad...

Teréz sír.

Mondom, ezt kihagytad. Ezt elfelejtetted...

TERÉZ

Hagyjatok békén!... *Sírva kiszalad a konyhába.*

BANDI

Utánakiált. Teréz!

BÉLA

Hagyd most.

SIMON

Nem kell azt hinni rólam, hogy én már ostoba vénember vagyok...

BANDI

Teréz sem gondolja úgy.

SIMON

Frissebb az észjárásom, mint bárkinek.

BANDI

Csak tudod, hogy milyen érzékeny.

SIMON

És én ne legyek érzékeny? Más mindenki érzékeny lehet, csak én nem?!

BÉLA

Nem erről van szó.

SIMON

Amióta megérkezett, csak kritizál.

BÉLA

Na, aztán most már csak nehogy ezt mondd!

BANDI

Á, én sem hiszem! Úgy készült a születésnapodra, ismered, milyen lelkes tud lenni.

SIMON

Soha nem ültem meg a születésnapokat! Volt nekem más gondom is! Soha nem tartottam számon!

BÉLA

Ha mindenképpen el akarsz jönni a kedvét, csak tessék! Odavan érte, te meg...

BANDI

Hetek óta vásárol, készül...

SIMON

El akarta dobni az ingemet. Hogy én rongyosan járok! Én nagyon is tudom, hogyan kell járni, ha én felöltözöm, elegánsabb vagyok, mint ma bárki! Mindig is tudtam öltözködni! Viselkedni! Nem kell engem szégyellni!

BÉLA

Ki szégyell?

SIMON

Tudom jól! Nem kell engem arra tanítani, hogy mi illik! Megfordultam én már olyan helyeken is, ahol ti még sosem! Csak nem akarok mindig azzal jönni, amivel az öregek, hogy mi volt meg hogy volt!

BANDI

Ne izgasd fel magad...

SIMON

A Ritzben! Meg a Hangliban!

BANDI

Felizgatod magad ilyesmin!

SIMON

Ott megnézték, hogy kit alkalmaznak! Fizető voltam a Nagyszállóban... a Gundelnál... A Ketter! Mit gondoltok, a legkényesebb üzlet volt, csupa híresség járt oda! A legnagyobb hotelok éttermeiben dolgoztam, mindig megbecsülték a modoromat, nem kell engem...

BÉLA

Senki sem vonta kétségbe, hogy...

SIMON

Széthagyom a cipőket? A holmikát? De nem azért, mert rendetlen vagyok, tehetetlen vagyok, nem azért... hanem mert azt sem tudom, melyik munkába kezdjek! Mindennel el vagyok maradva, ott a kert... azt is rendbe kell hozni, nem maradhat úgy, ebek harmincadjára... a fát is magamnak kell felhasogatni...

BANDI

A fát? Na nem, azt már nem szabadna!

SIMON

Talán valaki idejön és felaprítja?

BANDI

Hát ezt most hallom, hogy fát vágsz!

SIMON

El tudom végezni!

BÉLA

Éllet. Segítenék, de semmi sem jó úgy, ahogy az ember megcsinálja.

SIMON

Semmi! Mert a türelmetlen munkában nincs is köszönet!

BÉLA

Hagyjuk!

SIMON

Én is szívesen beülnék Pesten egy kávéházba, mint az a sok vén... Vagy itt, egy fotelban... ölbe tett kézzel nézném, hogy valami inas kiszolgál...

BÉLA

Te? Soha!

BANDI

Hát, bizony... De az a szép, ahogy bírod. Ahogy csinálod, szívósan... A fát azért nem kellene!

SIMON

A fa a legkevesebb. De a ház! Azon volna igazán munka! Összedőlné... már régen összedőlt volna, ha nem foltozgatnám.

BANDI

Sóbajt. Na ja. Össze kéne fogni... de én is... a munka, a hajsza, egyikből ki, a másikba bel! Már azt sem tudom...

SIMON

Nem, nem, nem! Neked nem szabad elvonni a figyelmedet az írástól! A te munkád fontos, azt semmivel sem szabad megzavarni!...

BANDI

Igen, de Bélának is, gondolom...

BÉLA

Íróniával. Az én munkám? Hiszen én csak egy kis igazgató vagyok!

SIMON

Jó, jó, nem azt mondtam.

BÉLA

Indul a konyhába. Megnézem Terézt.

BANDI

Bélus, a papa tényleg nem azt mondta.

BÉLA

Mosolyogva. Nincs semmi baj, Bandikám. *Kimegy.*

Szűnet.

SIMON

Nagyon... magányosan vagyok én itt, tudod. Nagyon... *Szűnet.* Ti sem tudtok olyan gyakran jönni...

BANDI

A múlt héten is készültem, de akkor a tévé... vagy a rádió... nem is emlékszem már. Valami közbejött.

SIMON

A gyereket is kihozhatnád. Régen láttam. Írtam nekik.

BANDI

Nekik?!

SIMON

Neki. Csak a kis Vicának. Egy olyan lap akadt a kezembe, egy képeslap, kislány van rajta virágcsokorral, egyszer küldtem neked meg Teréznek olyat, még a háború előtt, amikor a nagyanyéknél voltatok nyáron...

BANDI

Még a háború előtt?

SIMON

Kihozhatnád a kis Vicát.

BANDI

Majd. Igen. Majd megbeszélem Vicával. Az anyjával, úgy értem.

SIMON

Beszélsz vele?

BANDI

Hát... majd. Majd, igen.

Csend. Kintől hangok.

Bandi feláll, az ablakhoz megy, kinéz. Ők azok.

SIMON

Ditke?

BANDI

Ditke meg... azt hiszem, az az ember.

SIMON

Felveszem a kabátom... *Indul a hálószobába.*

BANDI

Ugyan, hagyd!

SIMON

Nem fogadhatom így! *Bemegy.*

BANDI

Kinyitja az ablakot, kiszól. Ditke! Szevasz! Diskurálunk itt, nem is hallottuk, hogy megállt a kocsi... Mi az, mit cipeltek, te jó ég, mi van abban a dobozban? *Int, nyílván a férfinak.* Üdv! Kocsival jöttetek, nem? Segítsek? Várjatok, megyek, segíték... na, hát tegyétek le!

Sietve eljön az ablaktól, ki akar menni, de Ditke máris nyitja az ajtót. Egy négyzet alakú hullámpapír dobozt cipel Elekkel. A férfi jóképű, fiatalos: elegáns szalonszafárít visel, színes inget. Ditke csinos, karcsú, de nem öltözik feltűnően: egyszerű, homokszínű jerseyruha van rajta, nyakában bőrszíjon kerámia bizsu. Haját simán hátrafésüli, lányos. Az ajtó közelében leteszik a dobozt a földre.

Mondtam, hogy segíték. Mi ez?

DITKE

Á, elbírtuk.

ELEK

Nem mondom, van súlya, pedig csak a kaputól cipeltük. *A csomagra, Dítkének.* Itt jó lesz?

DITKE

Addig jó.

BANDI

Mi a csuda ez?

DITKE

Kedvesen. Ne légy kíváncsi! Papa?

BANDI

Készül. Se puszi, se semmi?

DITKE

Nevet. Csak kifújom magam. Szia! *Megpuszítja a bátyját.* Kicsit késtünk, de Elek...

ELEK

Bemutatnál?

DITKE

Jaj, de modortalan vagyok! Elek – és ő a bátyám!

ELEK

Bemutatkozik. Regős Elek.

BANDI

Balogh.

DITKE

Kedélyesen Eleknek. Balogh. Ahogy Goethe, Faulkner, Gorkij... érted? A Balogh!

ELEK

Bandinak. Ne viccelj, ismerlek, a tévében is láttalak néhányszor. Verseket írsz.

BANDI

Regényeket.

ELEK

Vagyis regényeket.

Teréz benyit, kötényt kötött maga elé a konyhában; meglátja Ditkééket.

TERÉZ

Na, ti voltatok azok, hallottam, hogy jött valaki, jól hallottam, ti jöttetek! *Kiszól a férjének.* Bélus! Gyere. Bélus, megjöttek Ditkéék! Gyere már! *Magyarázva.* A konyhában készítjük a szendvicseket... csak így... jaj, ez meg rajtam van... *Nevetve leoldja magáról a kötényt, Elekhez siet.* Ditke nővére vagyok, örvendek, már nagyon vártuk... – Bélus! Hát hol vagy? – A férjem nagyon házias, otthon is mindig segít nekem, vasárnap például ragaszkodik hozzám, hogy ő főzze az ebédet, egyszer el kell jönniük hozzánk... Ditke, majd eljöttek, a jövő vasárnap, igen, igen, a jövő vasárnap, ragaszkodom hozzá, hogy megnézzék a mi kis otthonunkat, persze egy szerény kis otthon, de nagyon praktikus, majd meglátja, mindent Bélus csinált... jaj, hát hol van? Gyere már!

Béla bejön.

Na, gyere, mutatkozz be! Ő a férjem... Ja, én Teréz vagyok, szólítson csak Teréznek... A férjem... igen... *Bélának.* Éppen mondom Ditkééknek, hogy a szendvicseket készítjük a konyhában, mutatkozzatok be, nem mustáros a kezed?

BÉLA

Nem.

Kezelnék.

Horváth.

TERÉZ

Gépiesen. Horváth. Igen. Tegyétek magatokat kényelembe, tessék... csak szendvicsekre gondoltunk, mindjárt meg is lesz...

BÉLA

Ditkét üdvözlő. Csakhogy előfordulsz te is.

DITKE

Ki sem látszom a munkából, annyi a betegünk a körzetben...

TERÉZ

Annyi a betegetek, ugye? *Rendezgeti a székeket, leülteti őket.* Ez rettenetes, mostanában annyi a beteg, ez a szegény lány annyit dolgozik... – Ide, ide üljön, ez a legjobb hely, én is mindig ide szoktam, de most maga a vendég...

ELEK

Leül. Köszönöm.

TERÉZ

És a papa hol van?

BANDI

Mindjárt jön.

TERÉZ

Hol van most, ilyenkor? Na, addig mi vagyunk a házigazdák... tudja, a papa nagy házigazda... jaj, hogy is szólíthatom?

ELEK

Elek, Eleknek.

TERÉZ

Elek? Érdekes név!

BÉLA

Miért volna érdekes?

TERÉZ

Mert érdekes név, olyan finom név! Volt egy unokabátyánk, egy távoli, Ditke nem is ismerte...

BANDI

Annyira távoli volt. *Nevetnek.*

TERÉZ

Nem azért, mert távoli volt, hanem mert elesett a fronton. Azt hívták Eleknek. Tornatanár volt. Maga nem tornatanár?

DITKE

Dehogy tornatanár!

TERÉZ

Na, csak úgy kérdem, mert olyan fess... Az unokabátyánk tornatanár volt.

BÉLA

De ő nem az.

TERÉZ

Jó, tudom, csak...

ELEK

Utazó vagyok.

TERÉZ

Ó, utazó? Akik úgy járják a sivatagokat meg az őserdőket?

ELEK

Nevet. Nem, nem, sajnos.

DITKE

Elektromos cikkek.

TERÉZ

Hogyan?

ELEK

Afféle üzletkötő vagyok.

TERÉZ

Á, aki utazik mindenfelé, külföldre? Az remek! Tudja, ez a lány igazán megérdemli már, hogy egy rendes...

DITKE

Rászól. Terézke!

Kis zavart csend.

BÉLA

Fogja az üveget. Tölthetek?

ELEK

Nem, nem, köszönöm. Az autó!

BÉLA

Akárcsak én.

BANDI

Meg én. De azért még egy kortyot... *Tölt magának.*

TERÉZ

Eleknek. Akkor valami szörpöt fogok magának készíteni, valami szörpöt...

ELEK

Majd...

TERÉZ

Nem engedi szóhoz. Tudja, Ditke annyit dolgozik, igazán nem is keres rosszul abban a körzetben, de azért kijárni azokhoz a betegekhez... ápolni őket otthon... azokat a mindenféle betegeket...

DITKE

Nekem az nem olyan szörnyű, Terézke.

BANDI

Nem szörnyűbb, mint bármi más. *Iszik.*

TERÉZ

Eleknek. Nagyon megnyugtatóna minket, ha végre biztonságban tudnánk... érti?

ELEK

Biztonságban?

TERÉZ

Hát érti, nem? Egy nőnek kell a biztonság... Jó, dolgozunk, dolgozó nők vagyunk, de azért a biztonság... egy család... érti?

DITKE

Hogy másra terelje a szót. Elek el sem tudja képzelni, hogy ez itt még a városhoz tartozik. Ezek a földutak, a kertek...

BANDI

Ó, itt aztán csend van.

ELEK

Nagyon kedves vidék... Én a flaszteron nőttem fel, azt szoktam meg, de azért... És ez a ház is... kedves...

BÉLA

Csak éppen összedől.

TERÉZ

Ez? A mi kis régi otthonunk? A családi fészünk? Innen repültünk ki... Milyen boldogok voltunk itt, pedig, tudja, nem voltak könnyű idők! Nekem is el kellett menni dolgozni tizen... szóval mindjárt, ahogy... még az iskolát is éppen csak befejezhettem... ó, akkor, az ötvenes években, jaj, nagyon nehezen éltünk, Ditke még egészen kicsi volt, Bandi meg tanult, a papa csak hatszáz forintot keresett, a mama soha nem dolgozott, na persze velünk rengeteget, de úgy soha, nem volt állásban... azt papuska nem is engedte volna... – Hol marad ilyen sokáig?

BANDI

Készül.

TERÉZ

Bizalmasan. Úgy várt benneteket, komolyan! Neki ez nagyon sokat jelent, hogy itt vagytok, Ditke, azt tudod, hogy milyen sokat jelent neki!

DITKE

Nem néznéd meg inkább a papát, Terézke?

TERÉZ

Hát készül, hagyjuk készülni. Majd dicsérjétek meg, hogy milyen elegánsan van felöltözve, mondtam neki, hogy vegyen fel valami ünnepi ruhát, persze a papa mindig finoman jár, majd meglátja, csupa elegancia... Szóval, ez volt a Ditke szobája...

ELEK

Ditkének. A te szobád?

DITKE

Akkoriban volt itt egy dívány. Itt aludtam.

TERÉZ

Bizony, nem is gondolta volna, ugye? Itt voltak az ő kis zugai...

DITKE

Nevetve. Az én kis zugaim... *Összenevetnek Bandival Teréz fölött.*

TERÉZ

Nézzen csak körül, bizony, itt volt ő kislány, itt nőtt fel, jaj, ő mindig olyan komoly volt...

ELEK

Ditkére mosolyog. Komoly voltál?

TERÉZ

Komoly! És olyan aranyos volt, egy kis baba! Várjon, mutatok magának fényképeket abból az időből... *Felpattan, a zongorához siet, kutat a fényképes dobozban.*

DITKE

Azt hiszem, most nem kellene...

TERÉZ

De, de, Elek nagyon szeretné látni, milyen voltál kislány korodban...

ELEK

Bélának. Aranyos a feleséged.

BÉLA

Nyugodj bele, hogy fényképeket kell nézegetned.

BANDI

Eleknek. Hogyhogy még nem futottunk össze?

ELEK

Hát... nem is tudom...

DITKE

Hol kellett volna találkoznotok?

BANDI

Csak gondoltam...

TERÉZ

A zongoránál, a dobozban turkálva. Össze van itt keverve minden...

ELEK

Bandinak. Mindenesetre örülök, hogy megismertelek. Majd eldicsekszem, hogy egy híres emberrel ültem együtt.

TERÉZ

Na, legjobb lesz, ha odaviszem az egészet! *Jön, közben megrögzíti a papírdobozban.* Hát ez meg micsoda?

BANDI

Ditkéék hozták.

TERÉZ

Csak nem ajándék? Megbeszéltük, hogy én mindannyiunk nevében... itt ez a sok csomag... hogy elosztjuk háromfelé... És mi ez? Mi ez a hatalmas?

DITKE

Kifizetem a részem, ahogy megbeszéltük, de ezt én akartam. És Elek ki is hozta a kocsiján.

ELEK

Kombim van, befért kényelmesen.

TERÉZ

De mi ez?

DITKE

Majd ha a papa is itt lesz. Nem kellene benézni hozzám? Most már aggaszt.

BÉLA

Mikor ment be?

BANDI

Amikor jöttetek.

ELEK

Talán zavarok.

BANDI

Ugyan, hát téged várt.

ELEK

Meglepődve. Engem?! Ditkére néz, kérdően, Ditke zavartan elfordítja a fejét.

DITKE

Gépiesen. Nem volt rosszul?

BÉLA

Ugyan!

TERÉZ

Jézusom, tényleg, csak nem történt valami?

BANDI

Maradjatok, megnézem.

Be akar nyitni a hálóba, de akkor Simon zavartan, félszeg mosollyal kilép, kezében a zakója, a váll felfeslett, azt varrogatta, még nem fejezte be.

SIMON

Csak... ahogy fel akartam venni, valahogy elveslett. És amíg cernát találtam... Teréz mindent úgy elrakott... *Meglátja Eleket. Elnézést...*

Elek feláll, de a többiektől nem fér Simonhoz.

BANDI

Miért nem szóltál?

SIMON

Nem kell ügyet csinálni belőle!

DITKE

Majd én megvarrom!

TERÉZ

Ugyan, adjátok ide!

SIMON

Nem kell már, jó lesz így is... *Fel akarja venni.*

TERÉZ

Mérgesen. De miért nem vettél fel egy másik zakót? Ott a sok öltöny a szekrényben... *Eleknek.* Egy csomó ruhája van, elegáns öltönyök, én nem is értem! Jaj, papuska, papuska!

SIMON

Ezt nem akartam, hogy ennyit kihozzatok belőle! Add rám!

Bandi rásegíti.

TERÉZ

Eleknek. Igen, mert ehhez a mai alkalomhoz ez a kabát illet...

DITKE

Az apjának, Elekre. Hadd mutassam be...

TERÉZ

Nem tágít. Mert nehogy azt gondolja, hogy a papa nincs mindennel ellátva...

BÉLA

Jó, hagyd már!

TERÉZ

Csak ma ezt akarta felvenni, ez a kedvenc kabátja...

DITKE

Papa! Hadd mutassam be...

ELEK

Meghajol. Tisztelem. Elnézést, hogy idecseppentem, de...

SIMON

Ünnepélyesen, kitárt karral. Örvendek, örvendek! Ditke édesapja vagyok, igen, a mi kis Ditkénk édesapja... bizonyára már sokat hallott felőlem.

TERÉZ

Besegít. A mi papuskánk...

SIMON

Igen, igen... Ditke bizonyára elmondta, hogy már mennyire szerettük volna megismerni...

DITKE

Megütközve. De papa!

SIMON

A mi családjukban nincs semmi titok, szegény feleségemmel őszinteségre neveltük a gyerekeinket, mindenről beszámolnak, nem is tűrném, ha valami a hátam mögött... hogy én ne tudjak valamiről... az őszinteséget mindig megköveteltem, és meg is kaptam... Magam sem szeretem a kertelést, megmondom nyíltan, kíváncsiak voltunk magára, kedves fiam...

ELEK

Ó, igen?

SIMON

Kíváncsiak, hogy ki az, akit a mi kis Ditkénk...

DITKE

Zavartan, sietve. Jaj, a csomagot! Most, mindjárt bontsuk ki a csomagot! Elek!

ELEK

Igen...

SIMON

Ditke! Hát közbevágni! Ej, ej!

ELEK

Simonra tekint udvariasan, kérdően. Igen?

SIMON

Ditkének, megbántottan. Hogy szabad közbevágni, ha a másik beszél?!... Na! *Egy pillanatig koncentrálni.* Igen. Igen, mi bízunk Ditke döntésében...

TERÉZ

Mi bízunk!

SIMON

Terézre vág a tekintetével. Mi őt mindig komolynak ismertük...

TERÉZ

Ó, nagyon is komoly!

BÉLA

Hagyd a papát!

TERÉZ

Csak mondom.

DITKE

Kétségbeesve. Terézke! Papa! Most ne!...

SIMON

Mi őt mindig megfontoltnak ismertük...

Bandi rágyújtana, Bélát lökdösi.

BANDI

Egy kis tüzet.

SIMON

Mi? Mi baj van?

BANDI

Semmi... csak tüzet kértem Bélától.

Béla tüzet ad, Bandi int, hogy semmi, semmi, csak folytassa a papa.

SIMON

Miért kell mindig mocorogni?! Hát nem lehet kivárni, amíg az ember végigmond valamit?

ELEK

Én figyelek, de nem értem egészen...

SIMON

Nem is csodálom, mert itt soha nem lehet semmit sem végigmondani!

DITKE

Papa! Szeretném neked megmutatni, hogy mit hoztunk! Elek! Kérlek! Bontsuk ki...

SIMON

Még nem fejeztem be!

BANDI

De hát nézd meg, hogy mit hoztak!

SIMON

Még nem fejeztem be!

ELEK

Igen, csak Ditke szeretné...

DITKE

A csomagot bontogatja. Elek! Nézd, nem tudom kibontani, gyere, segíts...

ELEK

Feszengve otthagya Simont. Bocsánat... Ditéhez megy, segít neki. Itt nyílik... csak egy mozdulat...

Felbontják. Simon némán áll.

TERÉZ

Jaj, akkor most bontsuk ki a többi csomagot is? Na, papa, menj, bontsd ki a csomagokat! Papa! Neked kell kibontani, te vagy az ünnepelt! Nem? Hát akkor majd én! *Tépdesi le a zsinégeket a csomagokról.* Ez egy pizsama... ingek... nézd, jó hosszú zoknik... egy nyakkendő... na, mit szólsz hozzá, eltaláltuk? *Az apja mellére illeszti a nyakkendőt, gyönyörködik.* Ilyet kell hordanod, most ez a divat...

Simon szó nélkül túri.

Na és ti már kibontottátok?

DITKE

A doboz fölött. Ezt nézd meg!

TERÉZ

Odapillant. Hűtőgép? Nahát!

DITKE

Eleknek. Emeljük ki!

Kiemelik, lehelyezik a földre.

Nem nagy, de neked éppen megfelel.

BANDI

Ez aztán az ajándék!

ELEK

Abszorpciós, háromcsillagos, a legjobb minőség. S-80-as típus. Hétliteres mélyhűtőtér, automatikus déreolvasztás. Kis helyen elfér, mindössze 525 milliméter szélesség, 583 milliméter magasság. Napi fogyasztása egy egész hét tized kilowattóra.

TERÉZ

Eragadtatással. Nahát!

ELEK

Többek között ezzel is utazom.

DITKE

Papa! Hát nem is szólsz semmit?

BÉLA

Ebben aztán napokra elteheted az élelmet.

DITKE

Éppen azért akartam. Mindig takargatsz mindent, aztán megromlik a felvágott, a tej... Mindig izgulok, hogy valamit sajnálsz kidobni, megeszed, és kész a baj!

BANDI

Na persze, az nagyon veszélyes. Az állott étel.

TERÉZ

Ha tudtam volna, hogy frizsidert akarsz venni... van egy ügyfelünk, az a Gelkától szerzett volna egy ilyen leértékeltet...

DITKE

Ki bírtam fizetni.

TERÉZ

Nem rosszak azok, csak garanciában visszaveszik, kijavítják, és fillérékért...

DITKE

De most már itt van ez, hagyjuk a leértékeltet! Papa! Hát nem örülsz?

ELEK

Meg tetszik látni, ezzel semmi gond nem lesz.

BÉLA

Mondj már valamit nekik!

SIMON

Egész életemben a hideg ellen küzdöttem.

BÉLA

Felnevet. Hát ez jó!

BANDI

Az már igaz, hogy mindig megfájdult a torkod.

SIMON

Ki nem állhatom a hideg ételeket!

ELEK

Nem kell hidegen enni, csak ebben tárolni...

TERÉZ

Tudjátok mit? Minden héten felváltva főzünk egy nagy fazék ételt, betesszük, naponta felmelegítesz belőle egy adagot. És az éppen olyan lesz, mintha itt lennénk állandóan, és gondoskodnánk rólad!

BÉLA

Kihozzuk kocsival, annyi időt szakítunk.

DITKE

Ebben a korban már nem ehetsz mindennap tojást. A koleszterinnel vigyázni kell.

BANDI

Hallgass csak Ditzkére, ő ért hozzá.

DITKE

Van elég idős betegem, tudom.

TERÉZ

Eleknek. Látja, mi mindig azon vagyunk, hogy a papuskánk kényelme meglegyen.

ELEK

Bekapcsoljuk, aztán kész. Máris lehet használni.

TERÉZ

Na, ami megmarad a szendvicsekből, azt például mind betesszük. Holnap nem is kell főznöd. Holnap csinálsz magadnak egy jó szabadnapot. Úgyis vasárnap van. Kiülsz a napra, olvasol. Olyan szép idő van, ilyen szép őszi időben ülhetsz a kertben... Felveszel egy új inget... Melyiket veszed fel? Ezt? *Válogatja az ingeket, Simonhoz próbálja.* Vagy ezt? Jaj, nézzétek, milyen fiatalos lesz ebben a mi kis papuskánk! Ugye, örülsz? Na, mondd már, hogy örülsz, mondd a te kis gyerekeidnek, hogy örülsz... na, papuska!...

Simon mozdul, mondana valamit, de csak a szájja mozog.

Hogy mondd, papuska?

SIMON

Csendesen. Úgy lesz, ahogy akarjátok... örülök neki. Köszönöm...

Függöny

II. rész

Ugyanott egy óra múlva. Az asztalon súlyos damasztabrosz, középen nagy szendvicses tál, már eléggé kifosztva. Rendetlenül otthagytok kestantyéro, evőeszközök, poharak. Két hosszú nyakú üvegben Simon házi bora, az egyik palack már csaknem üres. A székek eltolva az asztaltól, szerteszét.

Ketten vannak a szobában: Ditke és Bandi.

Ditke fél fenékeken ül a zongoraszéken, egy dallamot próbálgat melleleg, egy Schubert-dalt: „Röslein, Röslein, Röslein rot...” Újra és újra kezdi, elszokott a játéktól.

Bandi az ablaknál áll, nézi a kertben időző társaságot.

Csend, csak a lassan, bizonytalanul kibontakozó dallam s időnként a kertből nevetés.

BANDI

Dzset.

Szünet. A zongora.

Dzset. Dzset, dzset, dzset...

DITKE

Felmeszel. Hm?

BANDI

Dzset.

DITKE

Mit mondasz?

BANDI

Semmit. Papa mutogatja a „birtokot”.

DITKE

Képtelen voltam lebeszélni.

BANDI

Erről úgysem tudod lebeszélni. Minden újdonsült vendégnek kijár.

Szünet. A zongora.

Dzset. Dzset...

DITKE

Megint mondtad. Mit jelent? Valami angol szó?

BANDI

Lehet, hogy angol.

DITKE

Miközben játszik. Hogy írják? Betűzd.

BANDI

Alighanem semmi értelme. Csak állandóan azon kapom magam, hogy ezt hajtogatom. Már dühít.

DITKE

Ismerem az ilyet.

BANDI

Neuraszténiás tünet. Én is azt hiszem. Megyek az utcán... vagy vezetés közben egyszer csak beugrik. Sokszor még írás közben is. Dzset. A fenébe! Mondogatom, mint egy gép.

DITKE

Sokat dolgozol?

BANDI

Mindig. Tudod. Összevissza.

DITKE

Összevissza?

BANDI

Ne mélyedjünk bele.

Szünet. Ditke játszik.

DITKE

Dúdolva keresi a dallamot. La-la-la-la-lalala... Hm. Hogy kijön az ember a gyakorlatból! La-la... Csak tudnám, mi van odakinn mutogatnivaló?

BANDI

Kis nevetéssel. Hát... a bodzabokrok, a gutaütéses fák, a rozzant kerti székek, a gaz... a kivénhedt szőlő...

DITKE

Meg a sufnik.

BANDI

Meg a sufnik.

DITKE

Az a sok kacat a sufnikban... *Játszók.*

Szünet.

BANDI

„Higgye el, Nyikolaj Nyikolajevics”... „Biztosíthatom Önt, Pavel Pavlovics”...

DITKE

Tessék?

BANDI

Néha meg ilyen mondatok járnak a fejemben teljesen összefüggéstelenül. „Az ön feddhetetlensége, Alekszej Alekszejevics”... *Halkan nevet.*

DITKE

Fura.

Szünet. A zongora.

BANDI

Az.

DITKE

Lehet, hogy a papa megharagszik, de nem volt kedvem ehhez a „birtok”-mutogatáshoz. *Más hangon.* Borzasztóan kalapálom ezt a zongorát, mi? De most már nem nyugszom... La-la-la-la... Irtó régen játszottam. Nem zavar?

BANDI

Nem, dehogy! *Szünet.* Szövegek is. Kialakulnak. Némelyik egészen jól hangzik, befészkel az agyamba... „A márciusi nap már megolvasztotta a patak jegét... az áttetsző, pengeéles jéglapocskák alól sebesen tört elő a kristálytisza forrásvíz... *Tetszik neki, megismétli.* ...a kristálytisza forrásvíz... *Tempósabban.* Nyers földszag keveredett a vadfüvek illatával, amikor a hosszú tél és a sorvasztó betegség után először ülhetett ki a fényre...” De fogalmam sincs, hogy ki. És hogy mit akarok ezzel. Vagy itt van ez: „Esteledett, mire a házuk elé ért...” Ennyi. Időnként felbukkan. „Esteledett, mire a házuk elé ért.” De nem jutok vele tovább.

Szünet. A zongora.

DITKE

Na, már megint melléütöttem. Ha meglennének a kották... *Felnyitja a kottatartót.* Á, nem, nincsenek már itt. Azok is valamelyik sufni mélyén... Ami kellene, az nincs meg ebben a házban... Most mondd, mire gyűjti a papa azt a sok kacatot? Ki sem lehet menni a kertbe, sufni sufni hátán, egyiket a másik után építi azoknak a korhadt gerendáknak, hordóabroncsoknak, taligakereknek meg miknek! Az embernek még attól is elmegy a kedve, hogy egy kicsit kiüljön a kertbe... Szüette deszkák veszik körül, meg mindenféle roncsok...

BANDI

Hát az van. Roncsok. Azok vannak. *Eljön az ablaktól, az asztalnál lecsíp egy darabot az egyik szendvicsből.* Abban nincs hiány... *Más hangon.* Próbáld csak kotta nélkül, már egészen jól belejöttél.

DITKE

Tölts egy kis bort.

Bandi megteszi, viszi a hűgának.

BANDI

Nincs agyoncukrozva?

DITKE

Dehogynem. Hiába mondom neki, hogy ami túl édes, az nem tesz jót neki. Nem hiszi el. A tejbe is kanálszám teszi a cukrot. Csak óvni akarom, de megharagszik.

BANDI

Vitatkoztok vele. *Megnárja, míg Ditke iszik, elveszi tőle a poharat.* Emlékszem, amikor Terézéknek trafikot akart nyitni. Azon a sarki telken. Egyáltalán nem érdekelte, hogy ők hallani sem akarnak arról a trafikról, éjszakákon át rajzolgatta a terveket, a legnagyobb téli hidegben bejárta az ócskavastelepeket, ajtókereteket meg ablakrácsokat ásott elő a hó alól, kiadott egy csomó pénzt mindenféle rozsdás szerkezetekért... azok is ott hevernek most a többi között. Ha ugyan még hagyott belőlük valamit a rozsdá.

DITKE

Mindig ilyeneket csinál.

BANDI

De akkor legalább megint volt két-három jó hete, amíg... Tudod, annyira hitt abban a trafikban, hogy még én is biztattam. Pedig a nyakamat tehettem rá, hogy nem lesz belőle semmi.

DITKE

Elég rosszul teszed, amikor lovat adsz alá.

BANDI

Kicsit nevet. Á, csak nem akarom elvenni a kedvét. Sajnálom, amikor vitatkoztok vele. *Szűnet. Majd hirtelen.* Te nem tudod, milyen volt ő régen. Még a születésed előtt. Átvett egy lerobbant üzletet, hónapok alatt rendbe hozta. Kerthelyiséget csinált. Piros salak, színes székek, napernyők... még a muskátlikat is maga ültette a ládába. A legjobb vendéglő lett a környéken. Csak éppen lejárt a bérleti szerződés... az ügynökség szépen elhallgatta, hogy a háztulajdonos igényt tart a boltra. De papa újra nyitott egyet. Persze megint olyat, amelyiket a tönk széléről kellett visszarángatni. Ő megtette. Az volt a nagy vállalkozása, állandóan bővíteni akarta, sosem felejtem el, öles léptekkel járt fel és alá... métereseket tudott lépni, úgy mérte keresztbe-hosszába a termet, én nem is tudom, talán azt hitte, egyszer csak nagyobb lesz, hogy egy reggel felébred, és kitágulnak a falak, csoda történik... Mért, számolt... Aztán... hát tudod, elúszott minden. Éppen csak annyit kapott a lakásért

meg az üzletért, amennyiből megvehettük ezt a házat. Másfél éves voltál akkor, nem emlékezhetsz rá.

Szünet. Dítke leüt egy billentyűt, a hang kizeng.

Minden itt van, tudod, mindene itt, ebben a házban.

Szünet. Csend.

Meg az illúziók. Azok megmaradtak. Ismerem a céget! Magamra ismerék. A nagyszabású tervek! Ajaj! Nagyon is tudom... *Szünet.* Na. Miért nem próbálsz még egy kicsit? A mama is szerette ezt a dalt.

DITKE

Együtt gyakoroltuk mindig.

BANDI

Emlékszem, amikor még játszott.

DITKE

*Leüt néhány hangot. Dúdolta velem, ahogy kerestem a billentyűket... abban a tempóban. Tudod, nem volt jó hangja, úgy köhintett mindig, de azért énekelte velem a hangokat, azt akarta, hogy megtanuljam. Hogy megtanuljunk zongorázni. Milyen jókedvű lett mindjárt, ha felnyitottuk a zongorát... *Kicsit játszik.* De aztán egyszer csak abbahagyta. Nem játszott többé. Engem se ültetett le gyakorolni. *Szünet. Játszik.**

Bandi visszamegy az ablakhoz.

Dítke félbeszakítja a játékot. Nem. Nem engedelmeskednek az ujjaim. Hm. Emlékszel? A mama is mindig azt mondta: „Nem engedelmeskednek az ujjaim.” Hányszor kértük, ha így együtt voltunk esténként... amikor te is hazajöttél... kértük, hogy zongorázzon, ő meg azt mondta azzal a szelídségével, azzal a beletörődéssel, tudod, olyan zavartan: „Nem engedelmeskednek az ujjaim”... *Dítke lecsukja a zongorát.*

BANDI

Magában. „Esteledett, mire a házuk elé ért.”

DITKE

Hogyan?

BANDI

Kinéz az ablakon. Meg kell kóstolni a kútvizet.

DITKE

A kútvizet?

BANDI

Papa most engedi le a vödrot. Hogy milyen pompás kútvíz. Remélem, a barátod majd megdicséri.

DITKE

Jobb is, hogy nem mentem ki. *Ő is az ablakhoz megy.*

BANDI

Láthatod, mennyire megjött a papa kedve. Rendes tag, nem ellenkezik velem.

DITKE

Na, szegény mama, ő aztán értette nagyon az engedelmeskedést. – Úristen! A papa úgy várja a hatást, mintha aszút itatna vele! *Nevetnek.*

BANDI

Mióta ismered ezt az Eleket?

DITKE

Zuhogott az eső, Újpesten voltam, álltam a buszmegállóban, elég késő este, úgy tíz körül, odakanyarodott a járdához, felajánlotta, hogy bevisz a városba. Néhány hete.

BANDI

Aha.

DITKE

Persze mindjárt azt lódítottam neki, hogy férjem van.

BANDI

Nevet. Mi a fene? Azonnal ilyesmi került szóba?

DITKE

Csak úgy csellengett a kocsival, valahogy el akarta ütni az estét, útközben azt ajánlotta, ülünk be egy kávéra valahová. Hogy könnyebben lerázzam, azért mondtam neki, hogy férjem van, családom, azokhoz sietek haza.

BANDI

Aha.

DITKE

Nehéz napom volt, legalább tíz betegnél voltam kinn, nem bántam, hogy felszedett és hazavitt.

BANDI

Na, persze.

DITKE

Egyébként nem szoktam stoppolni. De zuhogott az eső. Orvosnak nézett. Tudod, olyan orvosi táskával járok. *Szünet.* Én csak azt kértem, hogy vigyen el az első taxiállomásig. Akkor jött azzal, hogy ülünk be valahová. Nem erőszakoskodott... á! Szóval úgy eldumáltuk az időt, s közben beértünk a városba. Valahogy elmondhattam, hogy melyik rendelőben dolgozom, és... Na, szóval azóta.

BANDI

Hát akkor nem olyan régen.

DITKE

Nem. *Szűnet.* Nem is törődtem vele. Vagyis teljesen megfedkeztem róla. Hirtelenjében nem is tudtam, kicsoda, amikor telefonált. Kérte, hogy este megvárhasson valahol.

BANDI

Igen, értem, tehát azóta.

DITKE

Tudod... aznap este is kinn voltam Újpesten. A Rufusz nővéreknél.

BANDI

Kiknél?

DITKE

Két idős asszony, nővérek. Az egyiket csak roborálok, de a másik fél éve magatehetetlen, csupa felfekvés...

BANDI

Mmmmmmm.

DITKE

...őt mosdatom másnaponként. Csont és bőr... És hazudni, tudod, állandóan hazudni, hogy már jobban van... A nővére imádja, imádják egymást, te még ilyet nem láttál. Mindig azt akarja tőlem hallani, hogy mennyit javult a betege. Néha borzasztóan nehezemre esik. És macskák vannak a szobában... meg azok a nehéz terítők, a macskaszagú párnák. Szociális bedolgozásból élnek... vagyis most már csak egyikük tud dolgozni. Gyöngyház gombokat varr fillérekért kis kartonlapokra. Persze amerre én járok, az az újpesti körzet... tudnék mesélni...

BANDI

Mmm...

DITKE

...de ezek a Rufusz nővérek... mindig mintha túlvilági lények közé lépnék. El tudsz képzelni egy ilyen testet? Nem, ne is képzeld el, rettenetesen megalázott helyzet, de ahogy tűri a sorsát... amikor mosdatom, mosolyog... olyan alázatosan mosolyog... szinte bocsánatkérően... *Szűnet.* Na és akkor este mondtam Eleknek, hogy jöjjön fel hozzám.

BANDI

Aha.

DITKE

Gondolom, érthető. – Van nálad egy cigi?

BANDI

Hogyne! Tessék! *Megkínálja.*

Ditke rágyújt. Bandi is.

DITKE

Az első füsttel. Tudod, mi volt a legfurcsább? Ő valóban elhitte, hogy van férjem, és...

BANDI

Szórakozottan. Rufusz nővérek... Így mondtad? Rufusz. Nagyon jó! Fel fogom használni. – Bocsáss meg, beléd fojtottam a szót.

DITKE

Á, nem.

BANDI

De, de! Csak nagyon megkapott, amit meséltél. Szóval? Hogy tényleg van férjed? Azt hitte?

DITKE

Ühüm. És kicsit megütközött...

BANDI

...hogy mégis felhívtad magadhoz? Azon?

DITKE

Nem. Hogy nincs. Meglepődött, hogy nincs férjem. Biztosra vette, hogy férjnél vagyok. Arra számított. Te mit látsz ebben?

BANDI

Sokára. Semmit. Na és?

DITKE

Hát... néhányszor már ott aludt, és kezdem megszokni.

BANDI

Szereted?

DITKE

Úgy értem.

Szünet.

BANDI

Töprengve. Macskaszagú párnák... Lehet, hogy ezzel tudok valamit kezdeni. *Hirtelen.* Nem bánám, ha révbe jutnál, kisöreg.

DITKE

Keserű nevetéssel. Én sem.

BANDI

Nem szeretem, hogy egyedül kuksolsz abban a társbérletben.

DITKE

Most már én is unom. *Szünet.* Már nagyon... elegendem van. *Más hangon.* És te? Hogy állsz?

BANDI

Ja, hogy én? Hát a válóper folyamatban. A lakáscsere folyamatban. A zűr folyamatban. Mit mondjak? Az élet folyamatban.

DITKE

Mosolyog. Az új sógornóm? Még nem ismerhetem meg?

BANDI

Őszintén. Te leszel az első, akinek bemutatom. Ide hallgass, tényleg azt kívánom neked, hogy végre valami sikerüljön. Éveket vett el tőled az a...

DITKE

Róla ne beszéljünk.

BANDI

Soha nem akartam beleszólni, de nagyon izgatott, hogy egy nő ember...

DITKE

Kérlek!

BANDI

Nem szemrehányás, csak...

DITKE

Nyomatékkal. Kérlek! *Szünet.* Ne haragudj.

BANDI

Nem, dehogy... *Szünet.* Macskaszagú párnák... meg az a név... *Papírszalvétát vesz fel az asztalról.* *Ír.* Fel is jegyzem. Tudod, minden morzsát felcsippentek. Remek atmoszférája van. *Feltekint.* Nem?

DITKE

Ühüm.

Nyílik az ajtó, bejönnek a többiek a kertből. Simon és Teréz közrefogják Eleket. Béla utánuk kullog.

TERÉZ

Megállíthatatlanul. Mindjárt mondtam Bélusnak, az én férjecskémnek, hogy magának tetszeni fog. *Ditkének.* Elek el van ragadtatva, papuska mindent megmutatott...

ELEK

Kedélyesen. Mindent megnéztünk, töviről hegyire!

SIMON

Ditkének. Nem illett, hogy nem jöttetek ki velünk. Elek nagyon furcsállotta, hogy éppen te nem, Ditke!...

ELEK

Jaj, én? Dehogy!

SIMON

Ott kell lenni, együtt kell lenni az egész családnak, hányszor mondjam?

TERÉZ

Eleknek. Mert mi összefogunk, tudja, ez a kis család mindig összefog, mi már így vagyunk nevelve...

ELEK

Az látszik, igen...

TERÉZ

Folyamatosan. Rögtön észrevettem magán, hogy éppen egy ilyen családi ház... egy kert... ez az, amire vágyik! Hogy miből láttam? Azt kérdezi? Az mindjárt kiderült, ahogy megnézett egy fát, ahogy körülpillantott! A tekintetéből láttam, hogy mennyire el van ragadtatva, maga nem az a fajta, aki beül egy olyan dobozlakásba, maga rengeteget utazik külföldre... *Ditkének.* Elek külföldre jár, ezt tudad?

Ditke jót derül a nővérén.

BANDI

De Teréz, hát Ditke...

TERÉZ

Na jó, csak mondom, külföldre jár, szüksége van egy kis kikapcsolódásra. Itt mindent szépen rendbe kell hozni, de nem is nagyon kell rendbe hozni, ez egy prima, erős ház, ha ezt elmondja az édesanyjának...

SIMON

Ditkének. Elek azt mondja, az édesanyja mindig családi házat akart.

ELEK

Na igen, régen.

DITKE

Nyugtalanul. Miért nem ültök le?

TERÉZ

Persze, miért nem ülünk le? Jól kisétáltuk magunkat. Ez a levegő! Mi? Ez a jó levegő! *A többieknek.* Eleknek nagyon tetszik az itteni levegő. Nagyon erős levegő, kicsit meg fog fájdulni a feje...

DITKE

Fáj a fejed?

ELEK

Nevetve. Á!...

TERÉZ

De, majd meglátja, fájni fog a feje! Van nálam Kalmopyrin, csak szóljon... De majd megszokja.

DITKE

Eleknek, kedvesen. Nem kérsz valamit?

Elek válaszolna, de Teréz nem engedi szóhoz.

TERÉZ

Ez nem a bűdös, pesti levegő, tudja, ez egy sík vidék, de azért elég magasan vagyunk, na, hogy is szokták mondani?

BÉLA

A tengerszint fölött.

TERÉZ

Na, ott, igen... Ide üljön, Ditke közelébe, Bélus, te ide! Jaj, és Bandikám, hát te is! Olyan csöndes vagy, észre sem veszlek... Béla!

BÉLA

Jó lesz nekem itt is. *Másbóvá ül.*

TERÉZ

Most miért oda, amikor mellettem a helyed? Én nem ülök le, felfrissítem a tányérokat... *Szorgoskodik.*

SIMON

Ne szedd össze a tányérokat!

TERÉZ

Hozok tisztát.

SIMON

Ne hozz tisztát, jó ez, ezekből ettünk!

BANDI

Jaj, hát hadd szedje össze! *Leül.*

Kis csend.

DITKE

Eleknek. Akarsz egy falatot? Vagy főzzek kávé? Főzök, jó?

TERÉZ

Kávé? Minek? Most enni fogunk!

SIMON

Persze hogy enni! Hagyjátok azt a vacak kávé!

DITKE

De Elek szereti!

SIMON

Csak elveszi az étvágyát! *Kínálja a tálat.* Tessék! Lásson neki!

TERÉZ

Már a tálalónál. Hozom a tányért!

DITKE

Kétségbeesetten. De ha egyszer kávé akar inni!

ELEK

Nevetve, Ditének. Hagyd, kösz... ne fáradj.

TERÉZ

Egyetek, azért csináltam, nagyon finom szendvicsek... *Kirakja a tányérokat.*

Simon segíteni akar neki.

Papuska, te most csak ülj szépen, és beszélgessetek, szereted a társaságot...
Eleknek. Papa nagyon szereti a társaságot... Bandi! Ditke! Egyetek! Elek, kérem...
Ebből a halasból! A halasból még nem is evett!

ELEK

Nevetve. Majdnem én ettem meg az egészet!

TERÉZ

Nem, ebből még nem evett! *A tányérjára rakja a szendvicseket.* Meg ez a sajtos...

ELEK

M. f. Ó, sok lesz!

SIMON

Dehogy, dehogy, csak tessék!

DITKE

Ne tömjétek, Elek nem eszik sokat!

TERÉZ

Ne hallgasson Ditekére, egyen jóízűen, mi azt szeretjük, ha valaki úgy jól
nekilát, igaz, papuska?

SIMON

Nem is kell fogyókúrázni! De ne azt add neki, azt a szárazat!

TERÉZ

Mért lenne száraz, finom sajtos!

Rakosgatják Elek tányérján a szendvicseket.

SIMON

Akkor is! Ne azt! Ezt a húsosat! Sajt?! Ezt vegye!

TERÉZ

Kóstolja csak meg! Kóstolja meg, hogy milyen finom! Na, harapjon bele!

BANDI

Tud ő enni.

BÉLA

Velem is ezt csinálja.

ELEK

Tele szájjal, nevetve. Igen?

BÉLA

Ha azt mondom, hogy már nem kérek, telemeri a tányéromat.

TERÉZ

Mert én tudom, hogy mennyi kell neked!

SIMON

Na, nem kell erőszakoskodni, csak amennyi jólesik.

TERÉZ

Eleknék. A fiúknak is kimérem a porciót, én gondoskodom róluk... van két nagy fiunk, majd meglátja. Szerettek volna eljönni...

BÉLA

Képzelheted!

TERÉZ

Jaj, Bélu, te is tudod, mennyire szerettek volna eljönni, de közbejött nekik egy fontos dolog... Három férfi! Van velük dolgom, nélkülem mozdulni sem tudnak, de én szívesen csinállok mindent, amellet dolgozó nő vagyok, persze, de az anyai szív!... Na, adjak még a halasból?

ELEK

Nem, isten őrizz!

SIMON

Tölt. Egy jó pohár bort rá. Mindjárt jobban csúszik!

ELEK

Tele szájjal. Sajnos azt nem... nem lehet.

SIMON

Csak egy kicsit!

DITKE

Kocsival van, hát nem érted? Hagyd!

SIMON

Tavalyi termés. Még van félretéve egy kevés...

TERÉZ

Ditkére néz, sokatmondóan. Ó, igen! Bizonyos alkalomra!

SIMON

Gondoskodom róla minden évben. Minden esztendőben elteszek egy huszonöt literes üveggel arra az alkalomra, ha Ditke férjhez menne.

ELEK

Ó!... Csakugyan?

TERÉZ

A mi lakodalmunk is itt volt... a Bandié is!

BANDI

Az első. Még az őskorban. *Nevet.*

TERÉZ

Szétnyitottuk a szobákat... virágfüzér volt az asztalon.

DITKE

Zavartan. Mi lenne... mi lenne, ha bekapcsolnánk a hűtőszekrényt? Gondolom, ha már hoztuk, működjön.

ELEK

Úgy van, mindjárt megcsináljuk...

TERÉZ

Ráér! Papa, tölts nekem is egy kis bort.

BÉLA

Ajaj!

TERÉZ

Mit: ajaj! Iszom egy keveset! – Emlékszel még arra a napra, Béla? Ó! *Elmereng, iszik.*

BÉLA

Szerintem a papa most is remekül megrendezné. Családi körben a legjobb. Az ember, ugye, szeret ilyenkor egy kicsit danolászni...

SIMON

Hát az biztos! Rám bízhatnátok nyugodtan!

TERÉZ

Eleknek. Én már el is képzelem, hogyan fogja elmesélni az édesanyjának, hogy milyen a mi kis szülői házunk... a park...

BÉLA

Hol van itt park?!

TERÉZ

Park! Úgy értem, a kert!

BÉLA

Na, azért! Ne túlozzunk!

SIMON

Miért ne volna park?

ELEK

Bizony, nagyon szép...

BÉLA

Síralmas. Egyenesen síralmas.

SIMON

Hát akkor tessék, gyertek, csináljátok úgy, hogy ne legyen síralmas!

TERÉZ

Ó, Bélának rengeteg a dolga! *Eleknek.* Tudja, ő igazgató, és mindenütt ott kell lennie, ha nem akarja, hogy lopjanak...

BÉLA

Nemcsak a lopás miatt!

TERÉZ

Ma már nem tehet úgy egy igazgató, mint régen, hogy kidob valakit, aki lop vagy nem dolgozik, ma könyörögni kell az embereknek...

BÉLA

Na, azért nem egészen...

TERÉZ

Milliókért felel, nem jöhet ide, hogy rendbe hozza a kertet!

SIMON

Senki sem mondta!

TERÉZ

De azt gondoljátok!

DITKE

Kiról beszélsz?

TERÉZ

Indulattal. Nem lehet Bélát terhelni mindennel! Eddig is mi vállaltunk mindent!

BÉLA

Jó, ez most nem tartozik ide.

SIMON

Mi mindent? Mi mindent?

TERÉZ

Érted ezt te, papuska! Én is tudok hűtőgépet venni, de itt lenni, amikor valamit csinálni kell?!...

BÉLA

Teréznek is van elég dolga a fiúkkal, ugye!

TERÉZ

Például!

BÉLA

De aki nincs úgy lekötve?...

BANDI

Hagyjuk ezt most!

BÉLA

Nem teszek szemrehányást, csak mondom.

DITKE

Feláll. Elek, kapcsoljuk be azt a hűtőgépet, aztán lassan...

ELEK

Ja, igen, persze. Csak kellene egy vízszintező.

SIMON

Vízszintező?

ELEK

Hogy pontosan beállíthassuk. Ha ferdén áll, nem működik előírászerűen.

DITKE

Papa, van vízszinteződ?

SIMON

Valahol. Az ördög tudja, hol. Hagyjátok azt a hűtőgépet. Jó, örülök, hogy hoztátok... *Eleknek.* Nagyon kedves, hogy ilyesmivel gondolt rám...

ELEK

Ditkének tessék megköszönni.

SIMON

Nem figyel rá. Igen... de most beszélgetünk. Ditke! Ül vissza! Nem értem, miért kell mindig mást csinálni?

DITKE

Mennünk kellene.

TERÉZ

Na, én nem azért mondtam, Ditke, de ugye, meg kell osztani a terheket.

DITKE

Persze.

SIMON

Ditke! Ül már le, így elvonod a figyelmemet.

Ditke leül.

Na... *Eleknek.* Én azt szeretem, ha egy kert dús, ha a természet szabadon fejlődhet...

Bandi feláll, Ditkéhez megy, cigarettával kínálja. Némajáték. Nézi vizsgálódva a bűgát, aztán a rágyújtás után elsétál.

BÉLA

Eközben. Ma már a kiskerteket is tudományosan kell művelni. Vegyszerek! A vegyszerek korában élünk. Volt itt valaha permetezve?

TERÉZ

Jaj, hát persze hogy volt!

BÉLA

Permetezőgép sincs!

ELEK

Vannak országok, ahol a kukacos gyümölcsért minden pénzt megadnak. Mert abban legalább nincs méreg.

SIMON

Na ugye! És különben is, ki ér rá permetezni?

DITKE

Ingerülten. Nem hagynátok már abba ezt a kertet?!

SIMON

Eleket érdeklí.

BANDI

Legalábbis ajánlatos, hogy érdekeljen.

DITKE

Tudod, ha papa vagy Teréz eldönti, hogy valakit ez meg ez a téma érdekel, akkor bele kell nyugodni.

SIMON

Nem kell elkomolytalankodni a dolgokat!

DITKE

Ne haragudj, papuska, de másról is beszélhetnénk.

SIMON

Másról! *Észbe kap, megenyhül.* Másról? Hát persze, másról, na nézzenek oda! Igazatok van, nem azért jöttetek, hogy a permetezésről diskuráljunk, igaz? Na! Akkor egy kis csendet! Teréz! Béla! Egy kis figyelmet! Bandi! Ül le te is! Csendet! Ditének, a mi kis Ditéknek fontos bejelenténivalója van.

DITKE

Ijedten. Nekem?!

ELEK

Nyugodtan, derűsen. Milyen bejelenténivalód van?

TERÉZ

Halljuk, halljuk!

DITKE

Én nem akarok bejelenteni semmit!

Kínos szünet.

SIMON

Nem? Hát akkor... nem tudom...

Szünet.

BANDI

Eleknek. Tudod, mi költői lélekkel vagyunk megáldva. Ebben a családban a költészet mindig virágzott...

TERÉZ

Bandi író. Nagyon büszkék vagyunk rá!

ELEK

Természetesen.

BANDI

A fantáziánk határtalan. Szeretjük lehunyni a szemünket, hogy aztán a képzeletünk szabadon csaponghasson. Kivétel talán csak az én fantáziám, az kezd csökkenni, és már csupán azt látom, ami látni lehet...

Zavart csend.

ELEK

Hogyan? Ezt nem értem.

Simon még az iménti értetlenségbe süppedve ül öregesen, most felfigyel.

SIMON

Nem. Én sem. Miről van szó?

TERÉZ

Amit látni lehet? Mire gondolsz?

BÉLA

Na, arról tudnék mesélni, hogy mit lehet látni!

ELEK

Úgy érted... pardon! Úgy érti, az életben?

BÉLA

Tegezzük egymást. Nyugodtan tegezhetjük egymást.

Elek bólint.

Általában. Amit látni lehet. Itt is, ott is. Nem mondok mást.

TERÉZ

Most mit titokzatoskodszt? Elek előtt nyugodtan beszélhetsz.

BÉLA

Van neki tapasztalata, igaz? Van neked elég tapasztalatod. Utazol, miegyéb. Nem mondok mást.

ELEK

Hát ma már... *Szünet, krákog.* Azért vannak különbségek. Persze.

BÉLA

Nyomatékkal. Vannak.

ELEK

Emerre is, amarra is... Azazhogy emitt is... amott is...

BÉLA

Nana! De mennyire!

Szünet.

BANDI

Eleknek. Te aztán jól belecseppentél ebbe.

DITKE

Éppen azért gondolom, hogy mehetnénk.

ELEK

Á, nagyon jól érzem magam. Az anyámmal élek, ketten élünk, nekem nincs ilyen élményem, nálunk nincs ilyen családi összejövétel soha...

SIMON

Ditkének. Na látod!

ELEK

Az öregem... szóval az apám otthagyt minket... még kisrác voltam.

SIMON

Részvétellel. Meghalt, szegény.

ELEK

Ó, nem, él valahol, de őszintén szólva már tíz éve nem találkoztam vele.

TERÉZ

Borzasztó!

ELEK

Mi borzasztó?

TERÉZ

Hogy nem találkozik vele. Az apjával.

ELEK

Anyám nevelt fel, ketten jól megvagyunk. Az anyám nagyon fiatalos. Szóval nagyon jó társaság. Néha elviszem egy étterembe. A múltkor meg az volt a kívánsága, hogy üljünk be a Savoyba. Vacsora után.

BANDI

A Savoyba?

ELEK

Hát én is mondtam neki, tudod, kik járnak a Savoyba, mondom, oda nem vihetlek el. Hogy akkor a Moulin Rouge-ba vagy valahová. Te jó ég, mondom, te nem tudod, micsoda alakokkal vannak tele ezek az éjszakai mulatók. Semmi esetre sem idős hölgyeknek való helyek ezek. Hát erre aztán megsértődött. Mert tényleg nagyon fiatalos.

TERÉZ

Ditkének. Te ismered?

DITKE

Kényszeredetten. Nem. Nem találkoztam vele.

Szünet.

TERÉZ

Szép nagy lakásban élnek?

ELEK

Nem, csak másfél szoba.

TERÉZ

Hát ott nem lakhatnának.

ELEK

Hogy érti?

TERÉZ

Ha... megnősülne.

ELEK

Ja, nem. Ott nem.

SIMON

Itt ez a ház! Minek nekem ekkora ház! Egyedül! A ház meg a kert!

ELEK

Én befüvezném.

DITKE

Meglepődve. Befüveznéd?

ELEK

Csak mondom. Még az előbbire. Az a legpraktikusabb. Fű az egész kertben, géppel lehet nyírni... és szép.

BÉLA

Régen mondom!

DITKE

Reménytel. Azt mondog, befüveznéd a kertet?

ELEK

Persze.

DITKE

Nahát! Mindig is egy ápolt kertre vágytam!

SIMON

Gép. És ki vesz gépet?

ELEK

Lehet kapni.

BÉLA

Te kintről is szerezhetnél. Egy osztrák kétütemű, például.

ELEK

Például az.

BANDI

Szóval te kiirtanál mindent, aztán jöhet az ásó, a gereblye, a fűmag...

ELEK

Hát... valahogy így.

DITKE

Élénken. Nem is kell itt az a sok minden. Csak munka van vele. Papának sem hiányzik, nekünk sem.

TERÉZ

Nahát! Csodálatos lenne! Zöld gyepszőnyeg!

BANDI

Nem volna se szőlő, se veteményes, csak a gyep. Igaz?

DITKE

Komolyan gondolod, hogy így kellene?

ELEK

Csak mondom. Az öreg fák helyett fiatal csemetéket ültetnék, esetleg nem gyümölcsöst kellene telepíteni, hanem díszfákat. Nyír meg vörös levelű cseresznyeszilva, bukszusok... ilyeneket.

TERÉZ

Vörös levelű cseresznyeszilva!

SIMON

Hát... ez is egy elképzelés.

BÉLA

Akkor aztán a sufnikat is le kellene bontani.

ELEK

Azokat le.

TERÉZ

Látja, rögtön tudtam, hogy szemet szúrt magának az a sok ócska sufni! Papuska, én mindig mondtam, hogy azokat le kell bontani.

SIMON

Igen? És szórjam ki azt a sok értékes holmit, amit összegyűjtöttem?

DITKE

Mire gyűjtötted, papa, mire?

SIMON

Jaj, ne gyertek ezzel, hogy mire! Az még mind jó lehet valamire, ti azt nem tudjátok, mert csak az van bennetek, hogy kidobni mindent a szemétkbe, aztán újat venni, aztán azt is kidobni egy hét múlva...

TERÉZ

Ugyan, ugyan!

SIMON

Csak a pazarlás, az! Ott mindenféle gerendák vannak, deszkák... prima ablakkeretek...

BANDI

Ditkének. Mondtam, ugye?

SIMON

Azok még mind kellenek egy építkezéshez.

DITKE

Ki akar építkezni?

SIMON

Tataroztatni kell a házat! A hagyaték után, ugye, mindenkinek a része...

DITKE

Eleknek. Ez nagyon jó ötlet, tetszik nekem. Ez a füvesítés.

ELEK

Nagyon feldobná a házát.

DITKE

Hazajön az ember a munkából, és úgy érezheti magát, mint egy üdülőben.

SIMON

Most is üdülő ez, csak nem becsülitek.

DITKE

Azért az mégis más lesz, papuska!

BANDI

Rajta, semmi akadálya! Nem is árt, ha valaki rendet csinál. Egy kis új vérkeringés.

SIMON

Rend! Nem a renddel van baj! Soha nem tudunk semmit megbeszélni. Ki viselje a költségeket?

TERÉZ

Aki idejön lakni, az megválthatná a többi részét.

BANDI

Ugyan már, lemondunk róla, az a legkevesebb.

BÉLA

Persze.

TERÉZ

Én is így gondoltam, de egyedül nem dönthetek. Lemondunk az örökségről.

SIMON

De kinek a javára?

BÉLA

Hát... *Szűnet.* Hát... nem tudom, ugye...

Szűnet.

SIMON

Nekem csak egy kis zug kell.

TERÉZ

Eleknek. A papa nem foglal el sok helyet.

DITKE

A papa azt a szobát választhatja, amelyiket akarja. Ehhez ragaszkodom.

TERÉZ

Akkor, ugye, az a konyhából nyíló szoba lehetne, a szélső, az lenne jó a papának, mert ott nem háborgatna senkit... A papa éjjel mindig felkel...

SIMON

Jó, jó, hát felkelek!

TERÉZ

Na, nincs abban semmi, idős szervezet, fel kell kelned, csak magyarázom...

BANDI

Bízd Ditére.

TERÉZ

Mit?

BANDI

A rendezkedést. Bízátok Ditére.

DITKE

Hát még nem is tudom... Annyira meglepett, amit Elek mondott...

SIMON

Mindig arra törekedtem, hogy együtt tartsam a családot. Azt mondtam, építsünk egy társasházat...

BÉLA

Kétmillió. Nem mondok mást.

SIMON

Nem kell dobálódzni a milliókkal!

DITKE

Az már lezárt ügy, papa.

SIMON

Még mindig nem volna késő. Szegény mamával úgy terveztük, hogy kettőnknek elég lesz egy szoba-konyha...

BÉLA

Most ne mondd azt, ami már nem aktuális.

SIMON

Hadd fejezzem be! Soha nem tudok semmit végigmondani!

BÉLA

Tessék! Tessék, tessék!

SIMON

Na. *Kifűjja a mérget.* Nekünk csak egy kis zug kellett volna, persze teljes kényelemmel. De a gyerekeknek tágas lakások. Csakhogy itt soha nem valósul meg semmi. Soha nem jutunk előbbre!

BÉLA

De hova akarsz jutni, azt mondd meg!

SIMON

Hová?! Így nem lehet gondolkodni!

BÉLA

Ránk ne számíts!

TERÉZ

Meggürcöltük azt a kis lakást, nem hagyhatjuk ott! És benn van a város közepén, ugye... *Eleknek*. Nem nagy, de szép, majd megnézi. Modern, olyan kis modern, mindent én terveztem, és Béla ügyesen megcsinálta. Mindent ő csinált! Ha eljön, nem fogja elhinni! A bolthajtást... a cserépkályhát ő építette be... a rejtett világítást!...

ELEK

Ez igen!

BÉLA

Eleknek. Amit akarsz. Famunka, kőművesmunka, szerelés... Hadifogság. Nem mondok mást. Ott mindenre specializáltak. Ha azt kérdezték: értesz a villanszereléshez? Azt mondtam, értek. Tudsz falazni? Tudok. Ácsmunka? Hajaj! Végül mindent megtanultam. Itt is megreperálnék mindent, de egyedül?... Persze építkezésbe nem fognék... nem.

TERÉZ

A fiúk vegyenek feleségül lakással rendelkező lányokat! Akad sok olyan lány... mint ahogy Ditke is. Na igen, ez itt neki van szánva. Nagyon értékes ház!

BANDI

Már én sem tudok belefogni valami komolyabb vállalkozásba.

BÉLA

Hja, öregem, aki lakásokat ajándékoz a volt nejeinek!

BANDI

Eleknek, önróniával. Háromszor kezdtem újra. Nem rossz, mi? Csak néhány holmi meg a könyveim, azok vándoroltak velem. Nem kis teljesítmény! Mindig nulláról indulni!

ELEK

Ahhoz képest jól bírod.

BANDI

Még. Még egy kicsit.

TERÉZ

Na de sohasem az én kis testvérkém volt a hibás!

BANDI

Iróniával, nevetve. Bizony, ezt jó, ha te is tudod!

SIMON

Eléggé visszavetették Bandit ezek a dolgok. Pedig nem volna szabad, hogy bármi is zavarja a hivatásában. Mindig nagyon megbecsülik, amit ír... komoly kitüntetésekert kapott!

BANDI

Eleknek. A család elragadtatását nem kell túl komolyan venni...

SIMON

Én csak tárgyilagos vagyok...

ELEK

Ismernek... tudom, a nevedet mindenki ismeri...

BANDI

Á!

TERÉZ

Na most mért mondod, hogy á! *Eleknek*. Tudja, hogy odavannak érte? Mindenki kérdezi, az a te bátyád, komolyan a te bátyád? Nahát! Éppen azért aggódunk érte, hogy meglegyen a nyugalma, komolyan, még Béla is...

BANDI

Zavart nevetéssel. Na, mit hallok?

BÉLA

Miért? Mert nem mondogatja állandóan az ember?

BANDI

Jól van, tudom, öregem, tudom.

SIMON

Eleknek. Olvasta a könyveit?

ELEK

Még... valahogy... azt hiszem, nem.

TERÉZ

Szegény mama is! Sírdogált szegény eleget, hogy mi lesz Bandival...

DITKE

Nevet. Na de soha nem volt életveszélyben.

BANDI

Derűsen. Hát azért néha!...

ELEK

El tudom képzelni! Egy kis bosszú, mi? Egy kis női bosszú!

BANDI

Kicsi? Köszönöm szépen!

TERÉZ

Mi mindig jó testvérek voltunk... *Eleknek*. Tudja, kiskorunkban is összetartottunk, én például soha nem mentem nélküle sehová, de ő is mindig, hogy a Terézke, a Terézke... Ditke kisebb volt, ő ugye később született, a háború után, mi akkor már dajkáltuk...

DITKE

Nevet. Leejtettetek.

BANDI

Teréz mindig anyáskodott veled.

TERÉZ

Persze, mert a mamáék nem értek rá, egész nap az üzletben, akkor még!... Hát nem sokáig, de Ditke éppen akkor volt picí... és sokszor bőgött, bőgött, mert szopizni akart...

DITKE

Felkacag. Jézus, mit hoztok elő!

TERÉZ

Derűsen. Rettenetesen ordibált, én meg biztattam Bandit, hogy hívja a mamát... a mama soha nem tartotta be a szoptatási időket...

SIMON

Ott volt az üzlet. A vendégekkel kellett foglalkozni...

TERÉZ

Hát persze, ott nem volt megállás, szegény csöpp meg éhes volt, hát hol a mama, nem jön a mama... na, aztán becsaptuk szegény Dítkét, a szájacskájához tartottuk az arcunkat, azt kezdte mohón szopizni, elhallgatott, de nem jött a tej, hát megint ordibált...

Simon, Bandi és Ditke nevetnek.

DITKE

Na, szép testvérek voltatok!

TERÉZ

De úgy imádtuk, olyan édes kis baba volt!

SIMON

Olyan göndör hajad volt mindjárt, olyan kis dús, göndör, szőke...

TERÉZ

Bandi angolul énekelt neki.

SIMON

Tényleg, emlékszel? Angolul...

DITKE

Ó, hát hogy emlékezhetnék?

BANDI

Az Auld lang syne-t meg ezeket. Az It's a long way-t, Meg a János bácsit...
Énekl. John Brown's body... Ezeket tanultuk a gimiben, angolon...

TERÉZ

Jaj, meg kell mutatnom azokat a régi fényképeket... *A zongorához siet, kinyitja a dobozt, keresgél.* Na és amikor még kicsik voltunk, hát nem mondom, néha veszekedtünk...

BANDI

Bogánccsal raktam tele a hajadat! Emlékszel?

TERÉZ

Jaj, a bogánccsal! Papa, teljesen meg voltál rémülve, hogy mi történt velem...

SIMON

A mama nem győzte kifésülni...

TERÉZ

Szép hosszú hajam volt, és telistele bogánccsal.

DITKE

Még jó, hogy velem nem csináltatok ilyet.

TERÉZ

Azt hittük, le kell vágni a hajamat.

SIMON

Az. Szép hajad volt. Szép, sűrű, hosszú...

TERÉZ

Na és ahogy reggel mindig bemásztunk az ágyadba? A mama már kinyitotta az üzletet, mert mindig a mama nyitott, és a papa zárt, éjjel persze, kettőkor, így aztán őt még az ágyban találtuk... hogy megszorogattál mindig, s közben azt mondtad: „Te bűdös, taknyos.”

SIMON

Szeretetből... szeretetből mondtam.

TERÉZ

Hát persze hogy szeretetből! Bandinak pedig meg kellett tipornia hátadat!

SIMON

Ó, még emlékeztek rá?

BANDI

Hogy a csudába ne! Kapaszkodtam az ágy támlájába, és tapostam a lapockádat...

SIMON

A derekamat!

BANDI

...meg a derekadat. Te meg azt mondtad: „Erősebben, erősebben!” Néha ketten is táncoltunk a hátadon.

SIMON

Derűsen. Ja! Szerettetek odabújni az ágyba...

DITKE

Engem meg úgy hívtál, hogy: Csöppöm...

SIMON

Tényleg! Csöppöm.

DITKE

Nekem nem azt mondtad, hogy bűdös taknyos, hanem hogy „Csöppöm”... Már amikor nagyobb voltam, még akkor is... Most jut eszembe, hogy így hívtál. Már csaknem elfelejtettem.

TERÉZ

Ó, én nem felejtettem el semmit! *Talál nébány fényképet. Eleknek mutatja.* Na. Itt. Látja? Itt vagyok Bandival, fogjuk egymás kezét... mikor lehetett ez? Mindig fogtuk egymás kezét, este is, egymás mellett volt az ágyunk, úgy aludtunk el, hogy megfogtuk egymás kezét...

BANDI

Mert mindig féltél.

TERÉZ

De ha fogtad a kezem, akkor nem! *Újabb fényképet mutat.* Ez meg... amikor biciklizni tanított...

SIMON

Sok képet csináltam rólatok.

TERÉZ

Újabb fényképre. Na, itt már nagyobb vagyok... Tessék! Bandi... megy az iskolába!

BANDI

Mutasd? *Megnézi, nevet.* Milyen piszok régen volt!

DITKE

Rólam nincs kép?

TERÉZ

De lesz, csak most ezt mutatom. Milyen? Tízennyolc éves voltam, pontosan tudom, mert akkor volt divatos ez a ruha. Egy év múlva férjhez mentem.

ELEK

Bélához?

TERÉZ

Hát persze, Bélához! Nekem nem is volt más udvarlóm. Bandival jártam táncolni, ő mindig elkísért, megvédett.

SIMON

Rengeteg olyan képet csináltam róluk, ahol együtt vannak.

DITKE

Rólam már nem készült annyi.

SIMON

Dehogynem! Meg a mamáról...

TERÉZ

Na, ez itt Ditke!

DITKE

Mutasd, melyik!

TERÉZ

Hárman vagyunk... hárman, itt a kapunk előtt.

ELEK

Aranyos.

TERÉZ

Majd kiválogatom a képeidet, jó? Hogy meglegyenek.

DITKE

Jó helyen vannak itt.

TERÉZ

De ha külön akarod rakni... majd.

SIMON

Volt egy Kodak gépem...

TERÉZ

Nézi a képeket. Hiába, Bandiról készült a legtöbb kép.

DITKE

Persze, mert ő fiú!

SIMON

Dehogyan! Nem tettem kivételt...

DITKE

Na jó, mert régebben még inkább ráértél.

SIMON

Mindig sokat fényképeztem. Művészi fotók... nézze csak meg, micsoda beállítások! Pályázatra lehetne küldeni... A mamáról is mennyit készítettem! Pedig szegénynek nem volt türelme odaállni a gép elé...

BANDI

Sohasem volt hiú.

SIMON

A padláson találtam néhány régi lemezt...

BANDI

Még olyan üveglemezest?

SIMON

Azt... régről. Nagyításokat csináltatok... azokat a régi képeket akarom kitenni, a fiatalkoriakat.

Szünet.

TERÉZ

Visszaviszi a képeket, s mielőtt a dobozba tenné, még egyszer megnézi őket. Nem, azt soha nem felejttem el, hogy mennyire szerettük egymást...

SIMON

Most már, a betegsége idején nagyon megtört volt szegény. Nagyon sokat szenvedett. Több mint egy évig. Valahogy... mindig úgy akarom látni, fiatalon, amikor még barna hajjal... olyan egyenes tartással, olyan mosolygósan...

Szünet.

ELEK

Igen.

SIMON

Elviszem a lemezeket egy fényképészhez, kinagyíttatom...

Szünet.

BANDI

Majd én megcsináltatom.

SIMON

Mit mondasz?

BANDI

Majd én megcsináltatom. Csak add ide.

SIMON

Meg tudnád csináltatni valahol szépen?

BANDI

Persze.

Szünet.

BÉLA

Hát... szalad az idő! *Az óráját nézi.*

TERÉZ

Jaj, ráérünk, holnap vasárnap... Igazán, nem is ittunk!

SIMON

Nem iszik senki. Én csak töltögetek! Ezt a finom bort!

BÉLA

A kocsi! Papa, a kocsi!

SIMON

Mékkü azt a kocsit! Azelőtt ki tudtatok járni HÉV-vel is?

BÉLA

Ki ér rá arra?

SIMON

És itt is lehet aludni. Van hely. Van itt annyi hely, nem kell elrohanni. Jöttök nagy ritkán, aztán máris szaladnátok!

BÉLA

Mert otthon vár a munka.

SIMON

Ünnepnap?

BÉLA

Hétfőn tervtárgyalás, át kell néznem az anyagot.

ELEK

Melyik szakma?

BÉLA

Élelmiszer.

TERÉZ

Béla hazahordja a munkát! Nincs egy vasárnapunk, egy szabad délutánunk, egy esténk! Nem megyünk el se színházba, se moziba! A társaságról már nem is beszélek.

BÉLA

Kivel üljek össze? Most mondd meg! Ki az, akihez elmehetnénk, vagy akit meghívhatnánk? A kollégáinkat? Minek? Egész héten együtt vagyunk velük!

BANDI

„Nem sok hasznát látom a vendégeskedésnek” – mondá Pljuskin.

BÉLA

Ott van szórakozásnak a tévé. Elég az! Sok is!

SIMON

Én hétszámra ki sem nyitom!

TERÉZ

Megfájdul a fejem. Én nem tudom, a tévétől megfájdul a fejem.

ELEK

Talán szemüveg kellene?

TERÉZ

Á! Nekem?

DITKE

Ne viccelj, Terézke még fiatal, csak nem képzeled, hogy szemüveg kell neki?
Nevet.

TERÉZ

Esténként különben is rendszerint megfájdul a fejem. Olyan fejfőrcs... rám tör valami idegesség, aztán a fejfőrcs... csak úgy minden ok nélkül. Azért hordok a táskában állandóan Kalmopyrint. De most nem!... ha így elfoglalom magam, akkor nem!

SIMON

Eleknek. Na, egy pohárral! Itt is lehet aludni. Mondom. Ditke megágyaz...
Ditke!

ELEK

Zavartan. Nem, hát az anyám... nem is tudja, hogy hol vagyok.

BANDI

Hogyhogy nem tudja?

DITKE

Félszegen. Nem mondtad neki, hogy...

ELEK

Mért mondtam volna? Nem is hittem, hogy ilyen sokáig maradok.

DITKE

Ja?

Csak Bandi veszi észre, hogy Ditke mennyire meglepődött. Pontosabban hogy rájött valamire, amit amúgy is sejtett. A húgára néz, majd Elekre.

BANDI

Végeredményben te egy független ember vagy, nem igaz?

ELEK

Gyanútlanul. Hát arra azért vigyázok, az biztos!

Nevet.

SIMON

Ditke! Meg tudsz ágyazni a kis szobában, holnap is itt lesztek, esetleg süt a nap... egy jó víkend... Na, Ditke!

DITKE

Idegesen. Jaj, papa, hát nem rajtam múlik!

TERÉZ

Eleknek. Nyugodtan itt alhat!

SIMON

Az édesanyját felhívhatja telefonon. Van a buszmegállónál egy fülke. Hogy ne nyugtalankodjék...

ELEK

Sajnos, lehetetlen. Nem azért, de... Nagyon kedvesek, de hát... *Ditkének.* Meg aztán, tudod, hétfőn utazom...

DITKE

Meglepetten. Hétfőn utazol?!

ELEK

Zavartan. Hétfőn... igen... *A családnak.* Mennem kell megint... ez az én beosztásom... *Ditkének.* És össze kell készülnöm.

BÉLA

Hova jársz?

ELEK

Most éppen az NSZK-ba. München.

BÉLA

Kocsival?

ELEK

Igen. Van egy Volvóm. Egy Volvo kombi.

BANDI

Á, az igen!

BÉLA

Nekünk Trabantunk van.

TERÉZ

Nem mintha nem vehetnénk mást, de mi kimondottan ragaszkodunk ehhez a márkához.

ELEK

Miért, az nagyon jó! *Feláll.* Hát akkor... Igazán jól éreztem magam, erre nem is számítottam, gondoltam, kiugrunk a hűtőszekrényvel, és a végén, tessék, hogy itt ragadtam. *Teréznek.* Pompás volt a szendvics... örülök, hogy megismerkedhettünk... *Bandinak.* Hogy veled is. Majd ezentúl figyelem a cikkeidet...

BANDI

Ironikus mosollyal. Cikket soha nem írok.

ELEK

Hát amit az újságoknak írsz. Most már majd tudom, hogy te vagy az.

BANDI

Jó.

ELEK

Simonnak. És még egyszer: minden jót a születésnapjára!

SIMON

De nem értem... hogyhogy most ilyen hirtelen?

BANDI

Hallottad, dolga van.

SIMON

De még nem is beszéltünk meg semmit! Hogy akkor hogyan lesz?...

ELEK

Udvariasan. Micsoda?

DITKE

Most nem kell megbeszélni semmit sem, papuska. Majd máskor.

ELEK

Ja, valami családi ügy?

BÉLA

Éppen hogy az!

TERÉZ

Mi mindenben segíteni fogunk. És nagyon megnyugtató lesz, ha tudjuk, hogy a papa nincs egyedül.

DITKE

Már ő is felállt: feszengve. Terézke, majd mindennek eljön az ideje!

SIMON

Csakhogy én szeretem, ha tervszerűen mennek a dolgok, ugye, mindenre készülni kell, nekem már minden nap ajándék, tudni akarom, mi lesz, és hogyan...

DITKE

Igen, papuska, de most még...

SIMON

Mit most még?!

DITKE

Jaj, hát hogyan mondjam?

SIMON

Elveszti a türelmét. Miért nem lehet nyíltan beszélni? Soha nem szerettem a titokzatoskodást!

BANDI

Bízd Ditkére a dolgokat, és ne erőszakoskodj!

SIMON

Rám mondjátok, hogy erőszakoskodom? Rám?! Akinél nincs tapintatosabb ember?!

ELEK

Bocsánat... úgy látom, miattam... hogy zavarok. Máris indulok, nem akarom meggátolni a családi megbeszélést.

DITKE

Ideges. Megyek veled.

ELEK

Dehogy, te csak maradj! Udvariatlanság volt ennyit időznöm itt, a családi ünnepségen, de észrevétlenül repült el az idő...

DITKE

Én is mennék...

SIMON

Dobogva. Senkivel sem szoktam erőszakoskodni!...

BANDI

Jól van, papa, bocsánat!

ELEK

Akkor hadd búcsúzzam...

BÉLA

Én ezt fel nem foghatom! Arról volt szó, hogy...

DITKE

Eleknek. Én is mennék veled. Vagy nem akarsz?

ELEK

Ugyan! Ha az a szándékom, hogy haza akarsz menni, szívesen elviszlek. Én még felugrom a kollégámhoz... á! egy hosszadalmas tárgyalás az utazás előtt! Kis kerülő, de nem baj, hazaviszlek. *A családnak.* Jaj, ez egy nehéz üzlet lesz, Münchenben nem is annyira, de aztán majd Hamburgban... *Az órájára néz.* Ajaj, az ágyból fogom felverni a kollégámat!

BÉLA

Ironikusan. A kollégádat?

ELEK

Felnevet. Na, komolyan, egy pasasról van szó, akivel együtt dolgozom...
Tényleg, elnézést...

BÉLA

Beletenyere. Hát rólatok beszélnék!

Csend.

ELEK

Meglepetten. Rólunk? Nem értem... vagy nem figyeltem...

BÉLA

A házasságról. Vagy nem? Arról lenne szó, hogy esetleg összeházasodtok.
Nem? Azért akarjuk most megbeszélni, mert ötpercenként nem tudunk összeülni.

Kínos szünet. Ditke elsápad. Bandi ránéz. Elek Ditkére pillant, nem ért semmit.

ELEK

Inkább csak hangként tör fel a torkán. Hogy?!

TERÉZ

Sietve. Hát tényleg, mi úgy gondoljuk... *Elhallgat.*

SIMON

Na ugye, hogy nevén lehet nevezni!

ELEK

Bocsánat... hogy mi? Hogy Ditke és én? De hát...

DITKE

Ijedten. Nem! Én ilyet nem mondtam senkinek!

ELEK

Rekedten felnevet. Mert ha vicc... de ez... ez valami félreértés!

DITKE

Én senkinek se mondtam ezt... Bandi! Te is tudhatod!

BÉLA

Arról volt szó, hogy kihozod bemutatni.

BANDI

Nem arról volt szó. Csak hogy kijön valakivel.

TERÉZ

Na igen, valakivel, aki...

DITKE

Közbevág. És ti félreértettétek a helyzetet. Ennyi az egész!

ELEK

Feszengve. Mert ugye, én csak mint barát... barátságból... Szóltam Ditkének,
hogy majd kiségitem azt a frizsidert, ne fizesse a taxit... csak erről volt szó.

DITKE

Hidegen. Hát persze.

SIMON

Igen, de akkor most mi van?

DITKE

Ideges, de uralkodik magán. Papuska, semmi sincs, elbeszélgettünk. Eleket egészen mostanáig nagyon szórakoztatta a társaságunk, de mennie kell, hagyjátok már ezt az egészet!

ELEK

Ha megtévesztő volt a viselkedésem, rettenetesen sajnálom.

BANDI

Éllet. Nem megtévesztő a viselkedésed, megnyugtatlak.

Egymásra merednek.

ELEK

Ditke már nem gyerek. Néha találkozunk, de én soha nem gondoltam többre. Ezt ő is tudja. *Ditkének.* Ezt te is tudod, nem? Hát ezt te is tudod.

DITKE

Kurtán. Persze.

BÉLA

Nem azt tárgyaltuk, hogy mi lesz a kerttel meg a házzal, ha idejöttök?

TERÉZ

Heyleszőn. Igen!...

SIMON

Én is úgy értettem. Azzal a füvesítéssel...

DITKE

Az csak egy ötlet volt, papa!

ELEK

Szeretne szabadulni. A füvesítést azt állom. Azt javaslom. Érdeemes megcsinálni!... *Indulna.* Nos... Ja, igaz, be se kapcsoltuk a hűtőgépet! Ditke! Ha megvan a helye...

BANDI

Be tudjuk dugni a konnektorba, ne fáradj!

Szünet.

ELEK

Akkor elvigyelek, Ditke?

BANDI

Még marad.

ELEK

Maradsz?

DITKE

Maradok.

ELEK

Hát... Majd kereslek telefonon, ha visszajöttem... *Meghajol a többiek felé.* Minden jól... Igazán... *Zavartan elneveti magát.* Voltaképpen komikusnak is mondhatjuk ezt a kis félreértést, hát nem?

SIMON

Ditke! Gyere, kísérjük ki a vendéget! Na! Ne kelljen mindig magyaráznom, hogy mi illik!

BANDI

Sietve. Majd én. Már hűvös van, ne jöjjön ki így.

Indulnak.

ELEK

Az ajtóban. Jó éjt mindenkinek!

TERÉZ

Kedvesen. Jó éjt!

Béla a foga között morog egy jóccakátot.

ELEK

Int Ditkének. Telefonálok!

DITKE

Szárazon. Jó.

Elek Simonnal és Bandival kimegy. Csend.

TERÉZ

Pedig aranyos.

Szünet.

BÉLA

Ebbe beletenyereztem.

TERÉZ

Nem baj, Bélus, így kellett, legalább tudjuk, hányadán állunk. Igaz, Ditke? Ne is szomorkodj, mert ha valaki nem akar feleségül venni, ne is vegyen! Nem kell neked senki után sem szaladni! Csinos vagy, fiatal vagy... még ráérsz! Menjen! Menjen Münchenbe! Na és akkor? Azért, mert Volvója van?

BÉLA

Ne keverd ezt ide!

TERÉZ

Láttad, hogy nézett, amikor azt mondtad, hogy nekünk csak Trabantunk van?

BÉLA

Sehogy se nézett...

TERÉZ

Dehogynem! A szája szegletében az a kis gúny, hogy: na, ti szegény csórók!

BÉLA

Törődik is vele, hogy nekünk milyen kocsink van!

TERÉZ

Ne mondd! Ne mondd, hogy nem törődik! Akinek még az anyja is bárókba jár! München! Hamburg! Oda megy, ahova akar...

BÉLA

Az a munkája.

TERÉZ

Munka? Ez neked munka? Utazni? Szórakozni? Beülni a lokálokba meg mit tudom én?! Ott szedte fel ezt a tempót, betelepíteni valahová, mindjárt elterpeszkedni otthonosan!

Ditke magányosan áll, mulattatja Teréz indulata, hangtalanul nevet.

BÉLA

Na jó! Hát most téged hagyott itt ez a pasas, vagy Ditkét?

TERÉZ

Ditkét sem hagyta itt! Ditke egyszerűen nem ment el vele! Egy ilyen szélhámossal? Idejön, azt mondja, hogy itt akar lakni, át akarja rendezni a családi fészünköt, ahol annyi emlék... ahol minden fa, minden bokor emlék... a papát ki akarja túrni a sufniba!...

BÉLA

Mit beszélsz? Miket beszélsz?!

TERÉZ

Miért? Mit kritizált itt? Még ha komolyak lettek volna a szándékai. De csak szórakozni akart! Nem baj, ne sírj utána, Ditke, különbet kapsz, egy orvos is elvehet, csodálom is, hogy még nem kért feleségül egy orvos!

BÉLA

Még folytatod?

TERÉZ

Egy belgyógyász! Miért, egy belgyógyász meg egy körzeti nővér...

Béla idegesen, halkán füttyörészni kezd. Teréz nem zavartatja magát. Ditke hangtalanul nevet.

...hajaj! Még nagyszerűen össze is tudnátok dolgozni! Egy orvos! Ez az! Látod, el fog venni egy orvos, ne búsulj, ezerszer jobban jársz, már csak az összhang miatt is! Vannak nagyon csinos, fiatal orvosok. Éppen hozzád valók. Egy olyan például, mint a kolléganőmnek a fia. Szép, magas gyerek, bajusszal. Most végzett. Na, nem, az fiatalabb nálad, de majd ha idősebb lesz. Nem fogom hagyni, hogy nekibúsulj...

DITKE

Mulattatja a dolog. Jól van, nővérkém.

TERÉZ

Belelivalja magát. Miért, ki volt ez? Egy senki! Amikor Bélus először járt ebben a házban, virágot hozott nekem, és csak akkor jött el megint, amikor megkérte a kezem. Különb en soha nem találkoztunk. De nekem csak ő volt! Csak ő!

Béla lassan abbahagyja a füttyörészést.

Én nem jártam fiúkkal, engem csak Bandi vitt el táncolni, mi jó testvérek voltunk, nem ismerkedtem fiúkkal, mert nagyon is jól tudtam, milyenek, hogy milyen szemtelenek, hogy mindjárt mit akarnak széles vigyorral... meg mindjárt... de én soha! Nekem csak ő volt, Béla! De te hiszel mindenkinek, te képes vagy barátkozni az ilyennel, pedig ezek csak kihasználnak, és még azt mondja az ilyen, hallottad, hallottátok, azt mondja, végtére tréfának nem is rossz! *Egyre hisztérikusabban.* És el tudom képzelni, hogy nem ez az első ilyen...

Ditke arcáról lefagy a nevetés.

Nem nagyon csodálkozol, hogy így végződött, el tudom képzelni, nagyon is, hogy csak úgy jönnek-mennek nálad...

DITKE

Keményen. Na, Terézke, most már aztán!...

TERÉZ

Folyamatosan, hisztériával. El tudom képzelni, hogy mi történik abban a társbérletben, azért kellett elköltöznöd, azért akartál külön lakni, hogy éld a világodat, azt se nézed, kicsoda, csak férfi legyen...

DITKE

Ráüvölt. Teréz!!!...

TERÉZ

...jöhet, jöjjön, jöjjenek... mind, ahányan vannak, ez az élet, igaz? Nem nyűglődni egy házasságban, gyerekeket szülni, gyerekeket nevelni, gürcölni – már sír –, feláldozni mindent, mindent... mindent!... *Görcsösen felveti a fejét, felsikolt a sírástól, leroskad egy székre, összegörnyed, hangosan sír.*

Bélát letaglózza a látvány, egy pillanatig béna, majd felugrik, a feleségéhez rohan, megpróbálja két tenyerébe fogni Teréz fejét, hogy felemelje.

BÉLA

Teréz! Teréz!!! Ne!... nézz fel! Hagyd abba! Teréz...

Ditke lenyeli a mérget, odasiet; Béla kétségbeesve tekint rá.

Mi ez?... nem szokott így... Teréz! Hallod? Mi baj?

Teréz lassan elcsendesedik.

DITKE

Bélának. Hagyd.

Béla zavartan elengedi a feleségét. Teréz felegyenesedik ültében, némán sír, szíjog, Ditke megérinti a vállát.

Na. Na. Nyugodj meg... *Könnyes szemmel.* Bárcsak nekem is... nekem is olyan két szép fiam lehetne, mint neked.

TERÉZ

Ditke derekához szorítja a homlokát, sírva. Ők sem törődnek már velem. Visszabeszélnék...

DITKE

Szeretnek. Nagyon jól tudod, mennyire szeretnek.

TERÉZ

Rám kiabálnak. Azt sem bánnák, ha meghalnék...

DITKE

Könnyezve, mosolyogva. Ostobaság!

Szünet.

BÉLA

Csendes riadalommal. Nem szokott így... Nem is értem...

Bejön Simon és Bandi. Simon gondterhelt, nem figyel a társaságra.

BANDI

Igyekszik könnyed lenni. Megnyergelte a Volvót. Elég hűvös van kinn... Meglátja a sírdogáló Terézt. Mi az? Mi baj?

Senki sem válaszol, Béla kétségbeesetten nézi a feleségét. Teréz színpogva elhagyja a sírást.

SIMON

Felneszel. Baj? Na! Teréz! Mi az?

Csend.

Hát nem mondjátok meg? Ejnye! Senki sem tud szólni?! Azt kérdezem: mi történt? Mi történt Terézzel? Rosszul van?

DITKE

Dehogy.

SIMON

Hát látom, rosszul van! Egy kis vizet vagy valamit!

Teréz int, hogy nem kell.

Na! Nem kaphat egy kis vizet? Mit álltok itt így!

DITKE

Nincs semmi baj.

SIMON

Béla! Hát legalább te!...

BÉLA

Csendesen. Megyünk. Megyünk mi is.

Közben Bandi a tekintetével kérdi Ditkétől, hogy mi a helyzet. Ditke legyint, hogy már elmúlt. Simon ezt észreveszi.

SIMON

Mit integets? Mit integettek?

DITKE

Jaj, papa, mondom, hogy nincs semmi!

SIMON

Semmi! Már megint ez a semmi! Megint a semmi! Megint a titkolódzás! Minden keveredés ebből támad, ebből a titkolódzásból! Hát nem bánom, tessék, csináljátok csak, történjen csak minden a hátam mögött, integesetek csak, jó, tudomásul veszem, hogy öreg vagyok, semmihez sem értek, semmihez sincs közöm, semmit sem kell nekem elmondani... Jó... csak tessék! *Feldúltan, sértődötten megfordul, besiet a hálószobába. Becsapja az ajtót.*

DITKE

Ingerülten utánakiált. Most aztán ne kezd te is, papa!

BANDI

A háló ajtaját nézi, aztán Ditékének. Hagyd.

TERÉZ

A könnyeit nyelve. Lefekszik.

BANDI

Lehiggad és kijön.

TERÉZ

Ismerem, ilyenkor lefekszik, el se köszön, és még ő van megbántva. Nekünk meg már mennünk kell.

BANDI

Jó, jó.

Szünet.

BÉLA

Hirtelen. Ezt a marhaságot! Van nekem elég bajom, az idegeimet a hivatalban is tönkretethetem!

DITKE

Élesen kitör, sírva. Hát akkor menj, menjetek, csináljátok a dolgokat, és hagyjatok engem!

BÉLA

Ki bánt téged?! Téged senki se bánt! Különben miattad van az egész!

BANDI

Miért lenne miatta?

BÉLA

Ki hozott ide egy idegent a családi ünnepségre?

BANDI

Nem hozott idegent.

BÉLA

Nem? Szóval nem volt itt senki? Érdekes!

BANDI

A barátja. Ditékének nem idegen. Na és? Nem hozhatja el a barátját?

BÉLA

Te nem vetted észre, hogy packázott velünk? Ne szépítsük a dolgokat!

DITKE

Hagyjátok már, ne foglalkoztatok ezzel, nagyon szépen kérek... Nagyon szépen kérek benneteket! Értitek? Nagyon szépen...

BANDI

Nyugtatóan. Persze, nem olyan nagy dolog.

DITKE

Idegesen. Te is... hagyjál!

TERÉZ

Felcsattan. Miért, nem lehet veled beszélni?!

DITKE

Értelmetlen.

TERÉZ

Na, nézzenek oda! Az ember aggódik, hogy mi lesz vele, és így válaszol!

BANDI

Hát hogy válaszoljon? Igaza van.

DITKE

Bandival egy időben. Aggódik! Mindenki aggódik mindenkiért!

TERÉZ

Ugyanakkor. Bélus! Gyere ide... ide... hozzám... gyere ide...

Béla odamegy; Teréz elkapja s magához szorítja a férje kezét.

BÉLA

Elmegyünk... jó? Jobban vagy?

DITKE

Folyamatosan. Aggódunk a papáért, Bandiért, egymásért... valakiért mindig aggódunk. Aggódtunk a mamáért...

TERÉZ

A fejem...

DITKE

Az aggodást azt értjük, azt értjük...

BANDI

Keserű nevetéssel. Ráadásul én még hivatásos aggódó is vagyok.

TERÉZ

Megint a fejem... Nyomkodd meg, Bélus...

BÉLA

Elkezdi masszírozni a balántékát. Itt? Így? Így jó?

DITKE

Azzal aztán minden be is van fejezve... az aggodással!

BANDI

Hát... körülbelül. Igaz. Igaz, igaz, így igaz. Nevetséges és értelmetlen.

DITKE

Támadóan. Tessék?

BANDI

Szelíd keserőséggel. Magamra mondom. Amit én teszek, például. Arra mondom. Nevetséges és értelmetlen. Nada. Ahogy az öreg pincér mondja abban a Hemingway-novellában. „Mindennapi nadánkat add meg nekünk nada...” Ha jól emlékszem. A Semmi. A kapaszkodás a Semmibe. A nagy megnyugvás a Semmiben. A jól végzett Semmi tudata... Igazad van. Mit össze nem aggódtam én már mint hivatásos aggodóművész. Túlfeszített munkatempóban, elég jó honoráriumokért, a lelkiismeretem könnyítésére. Pedig csak tolsztoji módon szabadna! Vagy ahogy Jézus Krisztus. Ahogy a nagyok. A cselekvők és nemcsak páholyból aggodók. Csak úgy érvényes minden betű, minden szó, minden leírt sor... De én csak egy kis kényelmes szakember vagyok. Unom.

Szünet. Béla masszírozza Teréz fejét.

TERÉZ

Szenvedve. Ott... még... jaj, ez a görcs! *Bandinak.* Nem figyeltem jól, miről beszélsz?

BÉLA

Teréznek, gyengéden. Hát tartsd így a fejed. Így. Így...

TERÉZ

Mit mondtál, Bandi?

BANDI

Legyint. Nem lényeges.

Szünet.

BÉLA

Kedélyeskedni próbál. Most láthatjátok, mit gyötrődöm, amikor rátör ez a fejfájás.

TERÉZ

Enyhülten, hízzelegve. Jó, jó, arany kezed van! Add ide azt az arany kis kezedet. *Megpusztilgatja.* Nehogy azt higgyétek, hogy mi nem élünk jól! Hogy mi nem vagyunk boldogok! Mindenünk megvan, szerényen ugyan, de ami kell, megvan... És egy percig sem tudnánk egymás nélkül élni. *Szünet.* Igaz, Bélus? Mi egy percig sem, soha...

BÉLA

Szemérmesen. Nem hát.

TERÉZ

És a fiúk is... olyan ragaszkodók. Különösen az apjukhoz... de hiszen tudjátok, mennyire szeretik! *Hirtelen.* Nem gondolod, hogy már otthon lehetnek? Indulnunk kellene!

BÉLA

Aha. *Gyengéden kiszabadítja a kezét Teréz markából.* Most rászoktak, hogy Nagyfőnöknek hívjanak. „Nagyfőnök, van egy cigid? Nagyfőnök, add kölcsön a csukádat”... Már a Józsika lába is akkora, mint az enyém.

BANDI

Én is hordtam valamikor az apám holmiját.

BÉLA

Te is, mi? Így voltunk mind. Na, kimegyek, megfordulok a ház előtt a kocsival. Nem nézted, nincs köd?

Bandi elgondolkodva áll, nem válaszol.

De párás lehet az ablak... *Kimegy.*

Kis csend. Teréz már megnyugodott, kezdi rendbe szedni magát.

TERÉZ

Rettenetes, hogy a papa most így elvonult. De nem tehetünk róla. Senki sem sértette meg. *Szünet. Készülődik.* Tudjátok, hogy amikor jöttünk, itt mekkora rendetlenség volt? Te nem is hiszed, Ditke, a cipők szerteszet, odabenn széthányva az ágy, és por... csupa por volt minden! Ki sem volt szellőztetve. Na és ruhák mindenhol, ahol valamit levett, ott hagyja. Én nem is tudom, eszik valamit egyáltalán? Az a konyha is, ahogy kinéz! Tudjátok, miket találtam a zongorán? Koszos ingeket meg zoknikat... nadrágtartót meg ilyesmit. Jaj, annyit dolgoztam, amíg egy kis rendet tudtam csinálni, hogy mégis, ha jöttök... *Ditkére néz, hirtelen.* Mit gondolsz, van valakije?

DITKE

Hogyan?

TERÉZ

Ennek az Eleknek. Van valakije? Talán felesége is van! Vagy menyasszonya. Miért ne?

DITKE

Éllet. Miért ne?! Amikor én azt se nézem, kicsoda, micsoda?!

BANDI

Na, na, na!

Szünet.

TERÉZ

Azt nem úgy értettem, Ditke. Sajnálom.

Szünet.

DITKE

Tudod te, mit jelent az, naponta kijárni a betegekhez, a sok magatehetetlen emberi roncsához? Mind tőled várja a megváltást... várnak az ágyban, az ablaknál, a kapuban, lesik az utcát... a legfontosabb, ami az életükben történik, hogy a doktor vagy én megérkezzünk. De engem még az orvosnál is jobban várnak, mert megettem őket, tisztába teszem őket, rendet rakok körülöttük...

BANDI

Te legalább teszel valamit az embereidért.

DITKE

Abban reménykednek, hogy megmentem őket...

BANDI

Lemosdatod a testüket. Adsz injekciót. Az már valami.

DITKE

...de közben tudod, hogy visszazuhannak a szenvedésbe... vagy holnap mész, és már elvitték... ha ugyan elvitték, s nem én találom rá ott, az ágyban... *Szünet.* Mindegyiket ismerem. Hátnál, az udvarokban, a magányos szobákban... a verejtékszagú ágynemű között. Tudom, hol van a konyhában a vízcsap, hol tartja a Rausedyt, van-e még a Nitromintből... Meg hogy veri az ura, mankóval veri, meg hogy a vérnyomása... meg elveszett az erszénye, a rokonok kirabolják... aztán a kifekélyesedett lábszárak, a sipolyok... Meg a történeteik. Hogy nem néz feléjük senki. Leveleket mutogatnak. És kávét iszom velük. Nézem a régi fényképeket, amiken még szépek voltak, egészségesek... *Szünet.* Ne csodáld, ha néha azt akarom, velem is törődjön valaki.

TERÉZ

Hát persze. *Más hangon.* Ha felvettek volna az egyetemre, most nem itt tartanál.

BANDI

Nem arról van szó.

TERÉZ

Dehogynem! Ebben a korban már jelentős pozícióban lehetne.

DITKE

És akkor mi volna?

TERÉZ

Egyszerűen az, hogy nem kellene ilyen rettenetes helyekre járnod. Na nem?

DITKE

Szelíden. Másról beszélek, Terézke.

TERÉZ

Értem én, hogy miről! *Szünet.* Nagyon is értem.

Szűnet.

BANDI

Monotonon. A kórházban, az operáció napján, amikor a főorvos behívott a szobájába, és megmondta, hogy a mama menthetetlen... azon a napon... megtudtam, mi az, szembekerülni az ítélettel. A reá mérttel... és a rám szabottal. Fél évet mondott az orvos vagy legfeljebb egy évet... Pall Mall-lel kínált, miközben én azt hajtogattam ostobán: „igen, igen, értem, igen”... A folyosón vártatok... és amikor kijöttem, megpróbáltam hideg fővel hazudni. Azt mondtam nektek, minden rendben, a műtet sikerült. Tudtam, hogy a hazugságot kívánjátok, ti is inkább a hazugságot...

DITKE

Hogy bízhattunk.

TERÉZ

Mennyire bíztunk! És ő is, szegény!

BANDI

Aztán, ahogy teltek a hónapok... *Szűnet.* ...S amikor újra beszállították... Abban a kórteremben már csak öt napja volt hátra... És a hatodik napon... *Szűnet.* Akkor délben ti nem voltatok ott, csak a papa meg én. Már eszméletlen volt. Némán álltunk az ágyánál, de a többieknek éppen hozták az ebédet, kimentünk a szobából. Rettenetesen fegyelmeztük magunkat mind a ketten. És egyszer csak kijött az a fiatal doktor, s azt mondta nekem halkán, diszkréten: „Meg fog halni.”

Teréz némán sírdogál. Ditke könnyezik.

Bementünk... mellette voltunk abban az utolsó percben. Elakadt a lélegzete, és... *Szűnet.* Megszakadt valami, tudjátok, elszakadt az a szál, amelyik fenntartott. Pontosan emlékszem arra a pillanatra, amikor ez megtörtént. Ez az elveszejtés...

Nyílik a báló ajtaja. Simon kijön, anélkül hogy rájuk nézne, keres valamit. Követik a tekintetüikkel.

TERÉZ

Tettetett élénkséggel. Mi az, papuska, mit keresel?

SIMON

A szemüvegem... itt hagytam valahol.

TERÉZ

A szemüveged? Na, nézzük csak! Ditke, nem láttad a papa szemüvegét? Nézzetek körül...

Keresik, bár tudják, hogy az egész csak ürügy.

DITKE

Ó majd meglesz. Minek az most? Gyere, papa, inkább ülj le, iszom még veled egy pohárral.

TERÉZ

Igen, papuska, nem kell elvonulnod a szobádba, nekünk is mennünk kell, Bélus már melegíti a kocsit...

SIMON

Mogorván. Hát menjetek. Ha kell, menjetek.

TERÉZ

Kedveskedve. Nem szép dolog, hogy semmiségekért truccolsz a születésnapodon. Igen, igen a születésnapod van, légy jókedvű! Itt vannak a gyerekeid...

DITKE

Fogja az üveget. Töltök, jó? Vagy te akarsz tölteni?

SIMON

Csináld csak. *Leül.* Nem szoktam truccolni.

TERÉZ

Ó, ó! Nem tudom, ki vonult ki látványosan!

BANDI

Abbahagynád, Terézke?

SIMON

Ez az egész mai ügy nem így sült volna el, ha velem beszélitek meg, ha Ditke felvilágosít...

TERÉZ

Hehyesel. Igen, bizony.

SIMON

Ha mindenről rendesen tudok. Ha Ditke vesz annyi fáradságot, hogy előzőleg kijön hozzám, és megmagyarázza...

DITKE

Udváricsan. Mit kellett volna megmagyaráznom?

SIMON

Mindent! Egyáltalán, hogy fogalmam legyen róla, hogyan élsz! Ha megkérdezhetném! Ha jogom volna tudni!

Szünet.

DITKE

Jogod van tudni. *Szünet.* De most előbb koccints velem.

SIMON

Cseppet enyhülten. Mmmm.

DITKE

Ha más nem iszik?

TERÉZ

Most már nem merek a fejem miatt. Lehet, hogy a bortól fájdult meg a fejem?

SIMON

Ettől a bortól sohsem fájdulhat meg a fejed!

DITKE

Kortyint a borból. Most nagyon eltaláltad a zamatát, papa.

SIMON

Mindent feledve. Ugye, nem olyan édes?

DITKE

Nem, ez most éppen csak-csak! Nagyon finom.

SIMON

Tölt Ditke boráboz. Igyál. Ha végre ízlik, igyál egy jót. Na! Ilyen minőséget ma már nem találsz sehol! Nézd meg a színét. Mint az arany! Na, igyál, örülök, hogy ízlik...

Ditke kortyint.

Hajtsd fel, na!

Ditke iszik, Simon is. Bejön Béla.

BÉLA

Simonra néz, aztán Teréznek. Leszáll a köd. Jó lesz, ha indulunk.

SIMON

Na, várjatok, hová szaladnátok?

BÉLA

Haza. Más maradhat, de nekem dolgom van, aludnom kell, holnap a tervjavaslatokat olvashatom, képzelhetitek, micsoda szórakozás vasárnap!

TERÉZ

Jaj, és a fiúk is jönnek haza!

SIMON

Megvannak azok magukban.

TERÉZ

Á, te nem is képzeled, első dolguk, hogy keresnek, anyu, hol vagy, anyu, gyere, anyu, ezt add ide, azt add ide...

BÉLA

Na jó. Emelkedj.

BANDI

Magam is útra kelnék. Valamelyik nap kiugrom, papa. Eldiskurálunk egy kicsit. – Ditke, elviszlek, ha akarod.

SIMON

Kedvetlenül. Ó dehogy jöttök! Azt is meg akartam veletek beszélni, hogy elmenjek-e a múzeumba dolgozni. Hogy mit szóltok hozzá. Neked, például, Bandi, nem degradáló-e?

BANDI

Nekem semmi sem degradáló, de ne menj a múzeumba. És ott mit csinálnál?

BÉLA

Teremőr akar lenni. Kilencszázat fizetnek.

BANDI

Nem baj. Akkor se.

SIMON

Gondoltam, hogy a te társadalmi rangod miatt talán nem is engedhetem meg magamnak...

BANDI

Fütyülök rá! Miattad nem akarom. Nem kell az neked.

TERÉZ

Miért, az végeredményben nem is rossz, kényelmes beosztás, fűtenek, és csak ülni kell, üldögélsz, és gyönyörködsz a szép képekben...

SIMON

Hát ez az. Unalmas.

TERÉZ

Türelmetlenül. Ha unalmas, akkor meg ne kérdezd, papuska. Ha úgyis tudod, hogy eszedben sincs odamenni, akkor kár róla beszélni, ennyi idő alatt már úgyis képtelenség megtárgyalni, majd legközelebb... Az ajándékokat pedig ne rakd a szekrény aljába, hanem tessék, hordd, használd, az ingeket nem kell vasalni, meglátod, nem lesz gyűrött a gallérja egyiknek sem, csak mindig fogásra kell akasztani mosás után. Ki tudod mosni, nem?

SIMON

Ezerszer jobban, mint a tisztítóban!

TERÉZ

Na látod! Nagyon praktikus, nem kell vacakolni a vasalással, csak egy kicsit megrázod, így... vizesen, és felakasztod. Nézd! *Kígombolja Béla zakóját, mutatja az inge mellét és gallérját.* Ezt nézd meg! Vasalva van? Nincs vasalva! Mégis úgy néz ki, mintha vasalva lenne. Csak azért mutatom, mert tudom, mennyire kényes vagy az ingedre, de bízzál ezekben a műanyagokban...

Béla megelégteli a dolgot, és begombolja a zakóját. Simon dűnnyögve bólogat.

A pizsamát is vedd fel! A zoknik jó hosszúak, ahogy szereted...

SIMON

Jó, jó...

TERÉZ

Na! Hát akkor köszönjünk! Bélus, köszönjünk el szépen a papától, azért jó kis este volt, együtt lehettünk, papuska, együtt lehettél a gyerekeiddel... Bélus is majdnem olyan, mintha a fiad volna! Gyere, Béla! Puszi, puszi! *Megcsókolja az apját.* És sok boldogságot a születnapodra! Használd a holmikat! Ditke, velünk jössz?

BANDI

Majd én elviszem Ditkét.

DITKE

Maradok.

BANDI

Itt alszol?

SIMON

Örömmel. Hát persze! Aludj itt! Ráérsz! Bandi, neked sem kellene elmenni.

BANDI

De, de, sajnós. Tudod, jönnek hozzám délelőtt...

SIMON

Az más! A munkád az első!

TERÉZ

Úgy is van, aludj itt, Ditke. Hova mennél?

SIMON

Ditkének. Megágyazunk a régi helyeden. Reggel alhatsz, ameddig akarsz, csendben fogok felkelni. Örülök, hogy legalább te itt maradsz egy éjszakára!

DITKE

Úgy gondoltam, papa, hogy nemcsak egy éjszakára...

SIMON

Nem? Annál jobb! Még holnap is?

DITKE

Maradnék. Itt maradnék veled, papa.

SIMON

Hogy velem?

DITKE

Itt maradnék veled. Visszaköltöznék.

SIMON

Ó... hát...

Szünet.

TERÉZ

Nagyszerű! Ennél okosabbat nem is tehetnél!

BANDI

Komolyan ez a szándékom?

DITKE

Ez. Komolyan.

TERÉZ

Majd mi segítünk! Megmondod, melyik nap, és segítünk kiköltözni. Nincs ott olyan sok holmid. Bélussal mindent elrendezünk. Nagyszerű ötlet! Végre nyugodtak lehetünk, hogy a papa nincs egyedül, mindjárt nem lesz akkora gond, mert az egyszerűen lehetetlen, hogy annyiszor legyen itt az ember, ahányszor kellene, Bélus a megmondhatója, hányszor mondom esténként, ki kellett volna menni a papához! De mikor? Mikor?

SIMON

Mindenki élje a maga életét.

TERÉZ

Így is van! Ilyen az élet! Sajnos. De ez jó ötlet! Ditke, ez remek ötlet!

BANDI

Várjunk csak! És fel akarod adni azt a lakást?

DITKE

Azt a társbérletet?

BANDI

Mindegy. Lakás. Egyszer esetleg adnak helyette egy rendeset, vagy elcserélheted... Erre nem gondolsz?

DITKE

Nem.

BANDI

Azért csak gondoldj erre is. Jó, kijössz egy kicsit, itt tartózkodsz egy kicsit, de azt a lakást ne add fel.

DITKE

Nem érdekel.

BÉLA

Hát végeredményben ez a ház úgymint Ditékének lett szánva. Nem? Ideköltözött volna, ha férjhez megy. Most nem a férjével fog itt lakni, hanem egyedül... vagyis a papával.

DITKE

Úgy van.

TERÉZ

Persze, maradj szépen, a pesti lakás ügyét most úgysem tudjuk eldönteni, abból pénzt lehet csinálni, mit képzeltek, mennyi pénz kell majd ide, a tatarozáshoz! Lehetetlen ezt ripsz-ropsz megbeszélni, most csak az a fontos, hogy legyél a papával! Jézusom, Bélus, azóta jár a motor? *Összekapja a holmiját.*

BÉLA

Nem jár a motor, de indulhatnánk... Papa! Szervusz! Ditke! Szervusztok! Na, mozogj, Teréz! Bandi, te jössz?

SIMON

Kikísérlek benneteket.

Indulnak.

BÉLA

És Ditke, tényleg, szerzek teherautót a költözködéshez. Csak telefonálj. De nem telefonálsz!

DITKE

Majd telefonálok. Szevasztok!

TERÉZ

Ha megígéred Bélának, akkor telefonálj! Segíteni akar! Csók! *Megöleli Dítkéét.* Látod! Mondtam, hogy nem kell elkeseredni, minden kialakul... Csók!

SIMON

Követi őket. Köszönök mindent! A fiúkat csókolom. Megmondjátok ám nekik! A nagypapa öleli őket!

TERÉZ

Boldogok lesznek! A szatyor? Visszük? Bandi, tőled majd kinn búcsúzunk... Hol a szatyor?

BÉLA

Kinn lesz.

TERÉZ

Mert az kell nekem... Viseld a holmikat, papa. Ditke, add rá az ingeket! A pizsamát! Nehogy becsomagolva találjam!

Kimennek; Simon utánuk. Bandi visszamarad.

SIMON

Az ajtóból. Bandi? Te?...

BANDI

Azonnal!

Simon nyitva hagyja az ajtót. Kintről hallani Teréz hangját: „Nem kell vasalni, nehogy vasaljatok, tönkremegy! Bíz Dítkére, ő mindent elintéz”... Távolodnak.

BANDI

Mi ez?

DITKE

Meglepett?

BANDI

Túl hirtelen jött. Mindig ragaszkodtál a magad világához.

DITKE

Talán helyesebb, ha nem ragaszkodom... Semmi értelme, hogy ott éljek egyedül...

Szünet. Bandi vizsgálódva nézi.

Ditke állja, majd hirtelen. Nem bírom már!

BANDI

Így jobb lesz?

DITKE

Így jobb.

Kintről: „Bandiiii!”

BANDI

Félek, hogy a példám nem valami jó hatással van rád. A zűrjeim...

DITKE

Á!

BANDI

De, de. Azt sajnálom a legjobban, hogy a szemed előtt zajlottak le az én furcsa történeteim... De azért... hogy is mondják? Ne veszítsd el a csüggedésedet! *Nevet, Ditke mosolyog.* Hát jó. Szia!

DITKE

Megcsókolja az arcát. Szia! Küldd be a papát, nehogy megfázzon!

Bandi int, hogy rendben. Kimegy. Ditke körülnéz, kezdi leszedni az asztalt. Abbahagyja. Szemléli a szobát, körbejár, mintha most látná először. Mintha ismerkedne vele. Hallani a felbúgó autót. Kiszáratva Simon közeledik, köhécse. Ditke az asztalhoz megy, elfoglalja magát az edényekkel. Simon bejön. Köhög.

DITKE

Megfázol. Kalap nélkül mész ki.

SIMON

Volt rajtam kalap.

DITKE

Vigyáznod kell magadra.

SIMON

Mondom, hogy volt rajtam kalap. Ott tartom az ajtó melletti fogason. *Az asztalnál segíteni akar Dítkének.*

DITKE

Kedvesen. Hagyd, papa, majd én megcsinálom.

SIMON

Csak félrerakom, ami még ehető, vannak itt meghagyott szendvicsek, azokról a sonkát nem dobjuk ki.

DITKE

Á, azokat már ki kell dobni.

SIMON

Semmi bajuk. Egész parizerek! Nem lehet pazarolni!

Zajjal egy tányérra kaparja össze a maradékot.

DITKE

Szelíden. Jó, akkor is hagyd, majd én megcsinálom.

SIMON

Micsoda?

DITKE

Ha így csörömpölsz, nem is hallhatod.

SIMON

Ki csörömpöl, mért csörömpölnék?

DITKE

Azt mondtam, pihenj szépen, majd én mindent elintézek, fogj egy újságot, vagy vegyél elő egy könyvet...

SIMON

Van is nekem ahhoz türelmem, amikor ennyi dolog van?

DITKE

Papa! Szeretném, ha ezentúl te nem törődnél a háztartással, se a takarítással, se a fűtéssel... azt én mind megcsinálom. És még mást is, ami kell. Nagyon szeretném, ha minden úgy lenne, mint amikor még élt a mama, és te nem foglalkoztál ilyen dolgokkal. Vedd úgy, jó?

Szünet. Ditke kedvesen kivesszi az apja kezéből a kést meg a tányért. Maga dolgozik tovább. Simon kis ideig áll, majd a poharakat kezdi összeszedni. Elszántan működik. Ditke rátekint, türelmesen folytatja.

Szépen beosztjuk a munkát. Mindegyikünk tudni fogja, mi a feladata, meglátod, mennyivel könnyebb lesz minden. De neked úgyszólván semmit sem kell tenned, csak amihez kedved van. Ki fogom készíteni neked a gyógyszereket, ráírom kis cetlikre, mint a mama, hogy mi micsoda, mikor kell bevenni... rendben tartom a holmijaidat, az egész házat, nyugodtan elmehetsz sétálni...

SIMON

Sétálni!

DITKE

Vagy moziba. Vagy ahová akarsz. Ne törd a fejed olyasmin, mint az a múzeumi állás. A nyugdíjad mellé odateszek a fizetésedből egy bizonyos összeget, ami elég lesz a háztartásunkra... Bevásárolok, legfeljebb akkor ballagsz el a boltba, ha kedved tartja...

SIMON

Azt én tudom, hogy mit kell venni.

DITKE

De ha egyszer én fogok főzni, akkor meg én tudom. Nem? És most is, miért nem ülsz le, egész nap talpon voltál... *Hirtelen.* Vigyázz, feldöntöd az üveget!

SIMON

Elkapja a borosüveget, amit a könyökével majdnem fellökött. Azért van, mert ketten nem tudjuk csinálni!

DITKE

Na látod.

SIMON

De én ismerem mindennek a helyét, hogy mit hová kell tenni!

DITKE

Ugyan, papuska, nem vagyok itt idegen! Nézd, csücsülj oda szépen, és beszéljünk...

Simon szólna, de nem ellenkezik, csak valami sóhajvásféle tör fel belőle. Leül az egyik székre, nincs ínyére, de belenyugszik. Összekulcsolt kezét a térde közé lógatja, Nagyon öreg most. Csend. Ditke végre egyedül rendezkedhet az asztalnál. Az apjára néz.

Úgy... Na. Mesélj nekem.

Szűnet.

SIMON

Mit?

DITKE

Hát... a szomszédokról. Vagy például mit csináltál tegnap? Voltál valahol? *Szűnet.* Akármit, amit szívesen elmondanál... *Szűnet.* Mit főztek holnap?

SIMON

Itt ez a sok szendvics! Teréz annyit csinált... egy kazallal!

DITKE

Kell valami rendes ebéd. Nem táplálkozol rendszeresen. Napjában egyszer főtt ételt kell enned. És nem akármit, hanem ami az idős szervezetnek megfelel. Nem tudom, van-e itthon valami tartalék? Na, majd körülnézek a kamrában... ha mást nem, akkor holnap kivételesen csinállok egy jó rakott krumplit.

SIMON

Uh! Azt ki nem állhatom! Rakott krumpli! Isten őrizz!

DITKE

Csak várd ki, hogy milyen ízletesen készítem!

SIMON

Dehogy tudod te azt olyanra csinálni, hogy megegyem. Ha étlen kell halnom, akkor sem eszem meg! Fujt!

DITKE

Kís nevetéssel. Mit csinál?

SIMON

Megfulladok tőle! Száraz, mint a száraz dió! Ne is mondd, vacak és drága!

DITKE

Ne viccelj, azelőtt megetted.

SIMON

Soha!

DITKE

Amikor a mama csinálta...

SIMON

Soha!

DITKE

Idegesen nevet. Megetted, csak nem figyeltél oda, hogy mit eszel. Amit a mama eléd tett, az jó volt. Oda se figyeltél...

SIMON

Dehogynem figyeltem oda, dehogynem!

Szünet.

DITKE

Jó, hát akkor csinállok valami mást. *Az edényekkel a konyhába indul.*

SIMON

Utánaszól. Ide hallgass... Ditke!

DITKE

Megáll. Igen?

SIMON

Rekedten. A mosogatódézsza ott van a konyhaasztal alatt.

DITKE

Tudom, mindig ott volt. *Indulna.*

SIMON

Mást is akartam.

DITKE

Mondd csak.

SIMON

Tedd le addig azokat a tényérokat.

DITKE

Csak kiviszem...

SIMON

Tedd le, hadd mondjam... *Megvárja, amíg Ditke megteszi.* Szóval, hogy... ne költözz vissza...

DITKE

Hogy ne...?!

SIMON

Nem kell nekem parancsolgatni.

DITKE

De papuska, ki akar parancsolgatni?

SIMON

Nem kell rám felügyelni. Nem szeretem, ha megkötnék.

DITKE

Hogy képzeled? Azt teszel, amit akarsz. Csak segíték...

SIMON

Én korán reggel kelek... jövök-megyek itten... megvan a beosztásom... aztán, ha meggondolom magam, felöltözöm és elmegyek...

DITKE

Na és?

SIMON

Néha be sem fűtök. Mert a tüzelő is ki van számítva... te a meleget szereted, én meg... éppen csak hogy langyos legyen a szoba. Keveset rakok rá, az nekem elegendő...

DITKE

Csak nem képzeled, hogy beavatkoznék a dolgaidba? És alig leszek itthon! Csak munka után.

SIMON

Éppen elég az. Figyelném, hogy mi van, hogy akarod, figyelemmel kellene lennem irántad. Nekem az már terhes... Gyere el néha, de...

DITKE

De? *Szjinet.* De ne maradjak itt?

Simon hallgat.

Komolyan mondod?

Simon hallgat.

Komolyan nem tartod jónak, ha én... a lányod... itt?... Ha mi ketten...
Majdnem sír. Ha odakészíteném neked az ételt meg az ingedet, meg kipucolnám a cipődet... ahogy valamikor a mama? Ott ülnék melletted, amíg eszel. Beszélgetnénk. Mindent elmesélnél... Ugyanúgy csinálnám, mint a mama! Emlékszel, még a nadrágtartódat is ő gombolta be. Ott forgolódott melletted, ha kiment a szobából, már szólítottad, hívtad, ő meg sietett hozzád... nélküle fel se tudtál öltözni, nem tudtál enni, nem tudtál egy bögre kávé... *Sírással küszködik.*

Simon hallgat.

Hát tényleg nem akarsz?

Simon leszegett fejjel ül, hallgat.

Papa!

Simon feláll, nem néz Ditére, elfordul, indul a hálóba.

Papa! Hát nem akarsz, hogy úgy, mint régen, amikor még a mama...

Simon megáll. Ditére néz bosszan.

Nem?!

SIMON

Semmi sem lesz már úgy, soha. Többé soha. Soha.

Állnak mozdulatlanul. Lassú függöny.